

УСПІХ УСУПЕРЕЧ

ІСТОРІЇ СИЛЬНИХ ДУХОМ УКРАЇНЦІВ

Збірка творчості дітей та молоді – фіналістів Всеукраїнського літературно-мистецького проєкту «Успіх усупереч»

КРАЄЗНАВЧО-КУЛЬТУРНЕ
ТОВАРИСТВО

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

ІСТОРІЇ СИЛЬНИХ ДУХОМ УКРАЇНЦІВ

*Збірка творчості дітей та молоді – фіналістів
Всеукраїнського літературно-мистецького проєкту
«Успіх усупереч»*

- У 78 Успіх успеч: історії сильних духом українців. Збірка творчості дітей та молоді – фіналістів Всеукраїнського літературно-мистецького проєкту «Успіх успереч». – Дніпро: ЛІРА, 2023. – 80 с.

ISBN 978-966-981-806-5

Книжка про успішних українців і українок від давнини до сучасності є збіркою творчих робіт дітей, підлітків та молоді – фіналістів концептуального літературно-мистецького конкурсу «Успіх успереч», який відбувся в липні-серпні 2023 року в рамках Всеукраїнського культурного проєкту «УСПІХ УСУПЕРЕЧ».

Ця книжка інтерактивна. У ній є літературні твори (прозові та поетичні), художні твори (комікси), а також відео й комп'ютерні презентації, які доступні для читування через к'юар-коди. Отже, можна відкрити й прослухати виконання літературних творів власне авторами. Книжка буде цікава не тільки для дітей і молоді, а й дорослим.

Реалізацію проєкту здійснила Громадська організація «Краєзнавчо-культурне товариство «Д.І.Я.» за підтримки Українського культурного фонду.

УДК 821.161.2'06

ЛІРА
ВИДАВНИЦТВО
ДРУКАРНЯ
— ДНІПРО —

Підписано до друку 02.10.2023.
Формат 210х210. Ум. друк. арк. 9,5.
Друк цифровий. Папір крейдований.
Наклад 100 пр. Зам. № 152.

Видавництво та друкарня ПП «ЛІРА ЛТД».
49107, м. Дніпро, вул. Наукова, 5.
Свідцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6042 від 26.02.2018.

© УСПІХ УСУПЕРЕЧ, 2023
© ЛІРА, 2023

Перед вами перша в Україні книжка про УСПІХ, написана дітьми й молоддю. У ній зібрані історії про сильних та успішних українців і українок від давнини до сучасності. Про тих, хто вмів долати труднощі та йти до мрії попри все, самореалізовуватись і досягати успіху.

Автори видання – фіналісти концептуального літературно-мистецького конкурсу, який відбувся в липні-серпні 2023 року в рамках Всеукраїнського культурного проєкту «УСПІХ УСУПЕРЕЧ».

Завданням конкурсу було розповісти мотиваційну історію життя та успіху одного або декількох українців у цікавій формі: літературній, художній (у вигляді коміксу) або креативній презентації.

Наші учасники блискуче виконали завдання й долучились до створення першої в Україні книжки про успіх. Друковане видання, що перед вами, буде цікаве не тільки дітям і молоді, а, ми впевнені, і дорослим!

Досвід відомих та успішних людей у всі часи надихав послідовників. Книжки про таких людей є надзвичайно популярними в усьому світі. Зараз багато дітей і підлітків переживають важкі часи, мають зневіру й невпевненість, страх, що війна завадить їм в особистій реалізації, у навчанні й виборі професії, у спроможності стати успішною людиною. Проте це не так! Українці завжди вміли досягати успіху ВСУПЕРЕЧ різним важким обставинам у країні й особистому житті: війнам і революціям, утратам близьких і дому, вимушеній еміграції, заборонам і переслідуванням, репресіям, голодоморам, фізичним травмам і хворобам, психічним проблемам тощо. Історії сильних українців, зібрані в цій книжці, ще раз доводять, що темні часи народжують сильних людей. І вони будуть дуже потрібні для відбудови успішної України!

У конкурсі взяли участь понад 400 робіт. Нам надіслали твори практично з усіх регіонів нашої країни, від Донецчини до Волині, чимало учасників і учасниць конкурсу в графі «проживання» указали одночасно два міста, бо є внутрішніми переселенцями, більшість таких з Донецчини й Харківщини. Деякі зазначили рідне місто в Україні, інше за її межами: Німеччина, Чехія, Канада. Діти в цих країнах є біженцями, вимушеними емігрантами... Вік наших учасників і учасниць – від 8 до 19 років. Деякі автори й авторки – уже доволі досвідчені в письменництві, художньому мистецтві, вони займаються творчістю декілька років. Мають певні здобутки – визнання й перемоги в регіональних і всеукраїнських заходах. А деякі навіть вже видали збірки власних творів!

До цієї книжки ввійшли далеко не всі цікаві роботи. Проте вони доступні на сторінках проєкту в соціальних мережах – запрошуємо читати й надихатись!

facebook.com/uspikh.usuperech

t.me/uspikh_usuperech

instagram.com/uspikh.usuperech

Ця перша мотиваційна книжка-каталог творчості є *інтерактивною*. У ній ви можете не тільки прочитати цікаві історії, але й більше дізнатись про самих авторів і авторок, їх досягнення, плани та мрії. А також почути аудіозапис творів у авторському виконанні – вони доступні через к'юар-коди. У цій книжці є не тільки літературні й художні твори, а й цікаві комп'ютерні

та відеопрезентації, їх теж ви можете відкрити та завантажити.

Книжка створена в декількох форматах: вона вийшла лімітованим друкованим накладом, як E-book з текстовими, диджиталізованими аудіо-й відеоматеріалами, а також у вигляді аудіокниги.

Одночасно в рамках проєкту створено мотиваційну платформу-блог талановитих дітей, підлітків і молоді для презентації їхніх робіт у галузі літератури й мистецтва uspikhusuperech.com.ua.

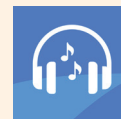
Ця платформа є першим вебмайданчиком, який акумулює творчість молоді України. На ній кожен охочий може створити свою власну сторінку. Запрошуємо, долучайтесь!

Ми щиро дякуємо за співпрацю всім, хто взяв участь у проєкті й створенні книжки, авторам та їх групі підтримки: батькам, учителям й учителькам, кураторам й кураторкам, друзям.

Організаторкою проєкту виступала Громадська організація «Краєзнавчо-культурне товариство „Д.І.Я.“ за підтримки Українського культурного фонду.

Яна Тимошенко – кураторка проєкту «Успіх усупереч», керівниця Громадської організації «Краєзнавчо-культурне товариство „Д.І.Я.“»

Тетяна Кулик – кураторка Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу «Успіх усупереч»

ЯНА ТИМОШЕНКО — кураторка проекту «Успіх усупереч», керівниця ГО «Краєзнавчо-культурне товариство «Д.І.Я.»

ДМИТРО ПІРКЛ — технічний куратор проекту, менеджер культурних проєктів, колекціонер

ЗОЯ БОНДАРЕНКО — Голова Журі конкурсу, психологиня проекту, в. о. декана факультету психології та спеціальної освіти Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара

ТЕТЯНА КУЛИК — кураторка Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу «Успіх усупереч», музейниця, соціальний педагог

Щановні Друзі!

Ви маєте унікальну можливість ознайомитися з дивовижними напрацюваннями учасників Всеукраїнського культурного проєкту про успішних українців з історії та сучасності у вигляді літературних творів, есе, коміксів, комп'ютерної презентації. Це перша книга, яка мотивує, і її авторами є ваші ровесники — діти, підлітки, молодь. Її винятковість полягає в тому, що створена вона у важкий час для всіх українців, коли нещадно знищуються їхні рідні домівки, освітні заклади, звичні місця відпочинку, і кожен розуміє, що має вистояти всупереч перешкодам, бо в кожного — свій фронт боротьби, своя місія, своя мрія й надія, свій внесок у пришвидшення Перемоги. І ви це зробили! Ваші історії про успішних українців минулого й тепер, що надихають, є надзвичайними, творчими і креативними, які схарактеризували й ваші різнобічні постаті, за які команда проєкту вдячна вам та усім, хто долучився до цієї літературно-мистецької справи!

Приємно вражає те, з якою завзятістю і вмотивованістю ви переконливо із коментуванням сучасних чи історичних прикладів розширювали глосарій дефініції (поняття) «успіх». Дійсно, ви не обмежувалися зазвичай відомими трактуваннями поняття успіху — досягнення, визнання, удача, здобуток, перемога, талан, щастя, звершення, поступ, прогрес, (блискучий) фурор, тріумф, рекорд тощо, а проводили певні наукові розвідки щодо поглиблення змісту феномену «успішна людина» з України сьогодні і в минулому, чим вона приваблива й чим відрізняється від інших тощо. Разом з вами ми занурювалися в глибини вашого дослідження, шукали й знаходили відповіді на ці та інші питання, читаючи твори, оглядаючи малюнки та презентації.

На основі ваших творів, Друзі, ми простежили характерні моделі успіху в сучасному суспільстві. Нам імponує Ваша думка про те, що успіх є багатограним поняттям, як з об'єктивними, так і суб'єктивними компонентами щодо висвітлення змісту. При цьому уявлення про успіх може більшою або меншою мірою різ-

нитися залежно від культури народу й історичного періоду розвитку країни. Погоджуємося з вами, що успіх особистості має визнаватися таким у суспільстві, тоді це соціальний успіх й ви відчуваєте особливу причетність до справи держави, зміцнюєте свою самооцінку й мотивуєте інших до такої діяльності.

Так, успіх усупереч є багатограним, індивідуальним, ситуативним, а також передбачає багатоаспектні способи його досягнення, що ви переконливо й довели нам своїми творами!

Зважаючи на зв'язок поняття «успіх» із психологічними категоріями особистості: волею, активністю, діяльністю, цілепокладанням, – визначаємо його як отримання максимального результату при найменших витратах енергії, часу і сил, що відповідає внутрішнім глибинним потребам людини і супроводжується переживанням задоволення. Згідно з нашою темою – успіх усупереч – це наполегливі дії особистості, її сила волі, висока вмотивованість, надзвичайна працьовитість, сумлінність та емоційна розумність, що пов'язані з позитивною соціальною мобільністю і досягненням бажаного соціального статусу попри певні перешкоди.

Нагадаємо, що сучасним соціокультурним умовам найбільшою мірою відповідає одна з відомих у психології моделей «успіх-подолання». Справжній успіх може бути здійснений тоді, коли особистість створює для себе сприятливі умови, впливаючи на своє соціальне оточення, стаючи центром і рушійною силою. Успішна людина перетворює соціальну реальність завдяки особистісному ресурсу, вона долає протистояння, створюючи навколо себе необхідне їй соціальне середовище таким чином залучаючи на свій бік і Успіх, створюю-

ючи відчуття легкого і невимушеного досягнення результатів. Тут органічно поєднуються індивідуальне й соціальне, оскільки індивідуальна активність неможлива без соціального поля, в якому б розкривалися особистісні характеристики, а соціальне оточення не здатне змінюватися без таких полюсів активності. На життєвих прикладах ви це блискуче висвітлили.

Досліджені вами поняття – успіх усупереч, успішність, умови самореалізації особистості, творча самореалізація, життєві історії про мужніх українок і українців, які мотивують і дають нам високі відчуття того, що діти та молодь нашої країни добре розуміють власну життєву місію, свої життєві цінності, мають особистий стратегічний план досягнення мрії тут і зараз, мають покрові дії волонтерства і благодійництва в державі. І це вражає, надихає і мотивує нас, дорослих – педагогів, психологів, літераторів, художників – до гармонійної взаємодії з Вами, шановні переможці та учасники Всеукраїнського конкурсу! Це й нашої команди Успіх усупереч воєнному стану, різним негараздам, проблемам та завдяки підтримці Українського фонду культури, завдяки натхненній роботі членів нашої команди, журі та вашій активності!

Із вдячністю та найкращими побажаннями
Зоя БОНДАРЕНКО,
*психологиня проєкту, кандидатка педагогічних наук,
в. о. декана факультету психології та спеціальної освіти
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара*

Навзаводи з успіхом

Товариський обрій шріяв, мов шомодик, закинувши туба якнайдамі на високому томі. Берег шумів, цвохкав, скортав, дримів, втаївши на когось образу. Дземькала пташка: тват, тват, тват! Провокуючи поривання до рідного, але відірваного живцем Чогось.

***

Людина штить навзаводи з успіхом, дожеволіючи від дажання ним заводити. Де ж той УСПІХ?

Піднести руки до неба й збирати в них мізерні жемі, ти до самої смерти розшовляти зі схожими, дужче собі подібним, віднаджуючи кінець? Чи думи на самоті, знатючі, що десь поблизу є ті, кого ти можеш окликнути?

Чуєш, прошу, гриши тарілками, щоб у всякому разі я довідалася – за стіною хтось є.

Успіх – допускати ту тезу: ти можеш встипнути не все, але все одно намагаєшся багато встипнути. Коли людина поспішає – вона не буде роздрізуватися на ті справи, які не сприймає її душа. Тодто, стане робити те, що давно хотіла, однак відтерміновувала. І така корисна діяльність займатиме сотню тасток тасу, не лишаючи прозорів для марнотратства.

Успішність людини можна розмежити по тому, якою мірою їй намерить власне життя. Якщо вона тільки просиджує крісло в ділій діловій будівлі, друкуючи ділові папери й запиваючи діловим настоем зерен, який пошпиково вважають там кавою, або викладає з року в рік, не прагнути цього від самого потатку, навіть за знатну плату, яку можна відкласти, адже скільки не витратить, – цю особистість важко назвати успішною.

Успіх закладений в тому, щоб ти любив те, тим займаєшся і займався тим, що ти любиш. Тодто, спілкувався з тим, з ким дійсно потуваєшся щасливим, споживав їжу відповідно до своїх вподобань, міркував над царинами своєїдиагодаті. Чудово, якщо в твоїх ціннісних спряшуваннях абстрактні поняття переважають над майном. Це свідчить про устаєння тебе як готової, соціально зрілої персони, відтак, ти матимеш сили знести кожен камінь на гору свого уширтворення та ще й подакувати, кланяючись народним теснотам, якими той народ наділив при появі на теренах України не востаннє...

Валерія Стальніченко

16 р., Донеччина (Краматорськ),
тимчасово в Черкасах

Привіт! Я Лера Стальніченко, мій псевдонім — Doyorsa! Не пам'ятаю, звідки його взяла, цілком можливо, що навіть згенерувала за допомогою першого рандомайзера у стрічці гуґлу. Але пізніше в нього все ж таки з'явився сенс. Для мене Doyorsa співзвучно з англійською фразою Do yourself—створюю себе, а також із Do your own research—роби власні висновки, але то вже прийшло пізніше:).

Я студентка, закінчила другий курс КрамФКТД за спеціальністю «Графічний дизайн». До того ж я захоплююсь створенням вебанімації, мрію намалювати мультфільм, видати комікс і написати власну книгу;)

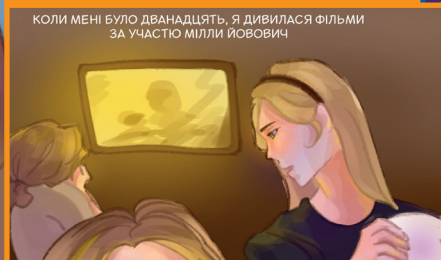
Я ДУЖЕ ДАВНО СПОСТЕРІГАЮ ЗА ЛЮДЬМИ.

ЗНАЄТЕ, Я ЗАВЖДИ БУЛА ТВОРЧОЮ!
ДИВИЛАСЬ НА ЛЮДЕЙ НАВКОЛО І ДУМАЛА,
ЩО ХОЧУ БУТИ СХОЖОЮ НА НИХ. БО ТАКА
ЯК Я, НЕ МОЖЕ БУТИ ТАКОЮ ЯК ВОНИ...

КОЛИ МЕНІ БУЛО СІМ,
Я СЛУХАЛА З МАМОЮ
ПІСНІ КВІТКИ ЦІСИК.
ЗАХОПЛЮЮЧИСЬ
НЕЮ, Я РВАЛА КВІТКИ
РОМАШКИ Й
ЗАКЛАДАЛА ЇХ ЗА
ВУХА, БО МРІЯЛА БУТИ
СПІВАЧКОЮ. ХОЧА
СПІВАЛА НЕ ДОСИТЬ
ГАРНО.

КОЛИ МЕНІ БУЛО ДВАНДЦЯТЬ, Я ДИВИЛАСЯ ФІЛЬМИ
ЗА УЧАСТЮ МІЛЛИ ЙОВОВИЧ

МРІЯЛА СТАТИ
АКТОРКОЮ,
АЛЕ ЗА МЕЖІ
ШКІЛЬНИХ
СЦЕНОК
СПРАВА НЕ
ПІШЛА.

У ВОСЬМОМУ КЛАСІ МИ ВИВЧАЛИ ТВОРЧІСТЬ
ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Я ТАК ЗАХОПИЛАСЯ ЇЇ
БІОГРАФІЄЮ! НАВІТЬ
ПОЧАЛА ПИСАЛА
ВІРШІ! БЛОКНОТ ІЗ
НИМИ ДОСІ
ЗБЕРІГАЄТЬСЯ У
МОЄМУ ШКІЛЬНОМУ
ПОРТФЕЛІ.

ДОКИ НЕ ЗРОЗУМІЛА, ЩО ВСІ ВОНИ
ЗРОБИЛИ СПРАВЖНЮ МЕНЕ! КОЖНА
ЛЮДИНА ІНДИВІДУАЛЬНА!
ПОПУЛЯРНІСТЬ НЕ РОБИТЬ ЛЮДИНУ
НЕДОСЯЖНОЮ!

І ДИВЛЯЧИСЬ НА СВОЇХ КУМИРІВ, НА ЛЮДЕЙ НАВКОЛО

Я ЗАВЖДИ ГАДАЛА, ЩО НЕ ТАКА ГАРНА, ЯК ВОНИ.
Я ДИВИЛАСЯ У ДЗЕРКАЛО І НЕ РОЗУМІЛА, ЩО ЗІ
МНОЮ НЕ ТАК.

МОЖЕ ЗДАВАТИСЯ, ЩО
УСІ НАВКОЛО Є ІНШИМИ
І КРАЩИМИ, АЛЕ
НАСПРАВДІ КОЖЕН
ПРОЖИВАЄ СВОЄ
ЖИТТЯ ТА МАЄ СВОЇ
ПЕРЕМОГИ НА ЦЬОМУ
ЖИТТЄВОМУ ШЛЯХУ!
ГОЛОВНЕ РОЗВИВАТИСЯ
ТА ЙТИ ВПЕРЕД!

УСІ МИ ДОСЯГАЄМО
УСПІХУ УСУПЕРЕЧ!

#УспішніУкраїнці_проУспіх

«Щоб дійти до мети, треба перше за все йти. Якщо ви хочете досягти успіху, то ідіть, впевнено прошуйте! Не дійтесь потимати.»

Іван Пасічник (1989),
винахідник енергоефективних технологій, стартапер,
українець, який увійшов до списку найбільш успішних молодих
людей світу за версією видання «Forbes» (2016)

«Як на мене формула успіху – допитливість і наполегливість. Ці риси допомагають зростати нам як людям. Змушують ставити запитання і знаходити відповіді.»

Ярослав Ажнюк (1989),
підприємець, голова правління «Petcube»

«Успіх – це не підсумок шрий, а підсумок творчої праці.»

Сергій Жадан (1974),
письменник, перекладач, громадський діяч, фронтмен гуртів
«Жадан і Собаки» та «Лінія Маннергейма»

Катерина Дмитренко

12 р., м. Краматорськ
(Донецчина); тимчасово
в Німеччині

Я зі сходу України, з міста Краматорська, але зараз ми з родиною виїхали до Німеччини. Тут я навчаюся в гімназії, одночасно продовжую навчання й в Україні. Мені подобається математика й українська мова. У Краматорську кілька років поспіль посідала призові місця на місцевому рівні в конкурсі Петра Яцика. Також я займалася в театральному гуртку «Пароль». Мені подобається писати вірші й прозу, малювати. Я малюю Манґу й портрети в стилі аніме.

Цей вірш я присвятила неймовірній особистості — поетесі Ліні Костенко. Минулого року я його презентувала на святі української культури в Німеччині й отримала відзнаку. Завдяки таким особистостям я пишаюсь, що я українка.

Навіяме поезією Ліни Костенко <<Крила>>

Чудово, що є пісня й поезія,
Яка дає нам крила, правдою звучить.
Я вдячна всім незламним і нескореним,
Що нам допомагають землю захистити.

Хто зброєю, хто словом, хто життям.
Так Ліни творчість молодь надихає.
Її слова пророчі силу нам дають,
Це в час війни нам жить допомагає.

Відчути крила й не боятися злетіти
Казати правду, проти зради йти,
Ніколи, так, ніколи, рук не опустити,
І головне — себе в житті знайти.

Своїм життям нам Ліна довела,
Що маємо стояти нескоримо,
Злітати до небес, бо маєм два крила,
Триматись ґрунту й дивитись у небо.

Крилата наша нація та сильна,
Спроможна світ весь здивувати.
І будемо ми кубок переможно
Усім народом у руках тримати.

Ярина Поправа

13 р., м. Тернопіль

Дуже люблю літературу й театр. Займаюся в театральній студії. Для нас зараз важливо вчити свою історію, не цуратися своїх традицій, бо без них не буде тої справжньої України.

Зараз беру участь в українсько-німецькому проєкті. У Німеччині ми знайомимо іноземного глядача з нашою трагічною історією початку 20 століття, коли сталінський режим знищував українську інтелігенцію. Нашу країну знає цілий світ, і нам є що йому показати!

Євгенія Головня

13 р., м. Київ

Я соціально активна й маю багато знайомих, хоча часто боюся чогось нового й незвичного. Саме тому мені було страшно почати писати. Проте я наважилася після того, як відвідала з класом бібліотеку поруч зі школою. Дорогою всі сміялися й говорили: «Ми йдемо в рай для Жени». Це була правда, бо читати я просто обожнюю. Так я потрапила до літклубу бібліотеки «Промінець». Саме там знайшла нових друзів і завела цікаві знайомства.

Мистецтво — це відображення людської душі. Деякі люди мають особливий потяг та здібності до малювання, письма чи музики. Та іноді таким людям може завадити суспільство чи навіть рідна сім'я. Саме це сталося з народною художницею України — Катериною Білокур.

Художниця

Тієї неділі я увесь час малювала. Квіти наче розквітали прямо на полотні. За вікном була глибока осінь, і з-під пензлика з'являлися конвалії та мальви, проліски й хризантеми, півонії та троянди. Робота повністю поглинула мене. Я не помітила, як у кімнату зайшла мати.

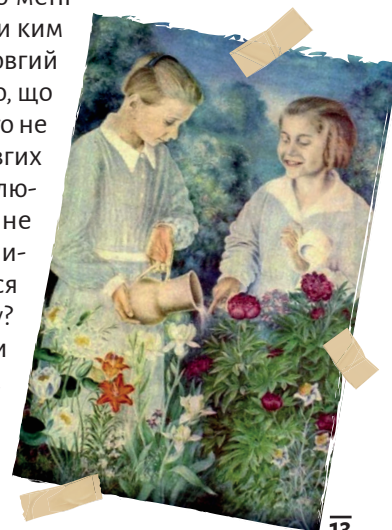
Вона була проти моєї мрії стати художницею. Знову докори, знову я чую лише невдоволення в її голосі. Матір називала мене мазілкою, а мої роботи — непотребом. Я вже вкотре чула від неї, що місце такої жінки, як я, на городі. Як же мені це набридло! Скільки ще це мені терпіти?! Я встала й сказала:

— Мамо, простіть мені. Може я й сама не рада, що така, але не можу бути іншою. Якби я калікою вродилась, ви ж би не вигнали мене з дому.

— Краще ти б калікою вродилась, як маєш соромити нас на все село! Иди геть з моїх очей, — відповіла мати.

Так прикро стало. Не витримала я, зірвалась і побігла до річки в одній сорочці. Думала, як не втопитися, то хоч матір налякаю, але вона не побігла за мною, не почала кричати. Нічого. Ніякої реакції. Повна байдужість, мабуть, вона не здогадувалась, що я можу піти на річку.

Я бігла щодуху. Ніщо в той момент не могло мене зупинити. Думала лише про те, за що мені такі муки? Як так вийшло, що я не можу стати ким хочу? Як так вийшло, що мені доводилося довгий час приховувати своє заняття? Як так вийшло, що в 1934 люди все ще думають, що художниця то не професія? Як так вийшло, що лише після довгих умовлянь і тисячі сварок мені дозволили малювати? Та й те тільки по неділях. Цього часу не було достатньо аж ніяк. Я хочу стати художницею, але мене скільки б разів я не намагалася вступити, не беруть до жодного університету? Чого в містах не забороняють малювати? Коли я була в Києві, то бачила не одну виставку. І людям подобалися ті картини. Відвідувачі милувалися пейзажами та натюрмортами, а дехто навіть домовлявся щодо покупки.

То чого я так не можу? Чим я гірше? Хіба що не вчила-ся ніде.

Та от я на березі біля самісінької води. Задихалася від швидкого бігу. Холодне осіннє повітря наче роздирило легені. Я не могла наважитися зробити й кроку. Подумала про те, що зараз хтось прийде та не дасть мені зайти у воду, і тоді мати буде докоряти мені вдвічі більше. Перший крок. За ним

другий — я повільно заходила все глибше й глибше.

Невже все закінчиться зараз. У цій річці. У голові тисячі думок наче з'їдали мій мозок. Холод пронизував усе моє тіло. Я по коліна стояла у воді. Я не хотіла топитися, мені хотілося жити. Та я вже не могла зупинитися. З берега чувся голос мого молодшого брата, він намагався зупинити мене. Усе відмовляв, та його вмовляння мені не були потрібні, вони для мене нічого не значили. Його голос незабаром стих. Мабуть, побіг по допомогу. Та врешті-решт я почула знайомий голос матері. Вона почала мене вмовляти не топитися, та не це я хотіла чути. Я заходила все далі й далі. Мої ноги занурювались у слизький мул, а мокра сорочка липла до тіла. Ось вода вже майже біля мого горла. Я починала думати про те, щоб повернутися на берег до теплої хати. Аж раптом почула довгоочікувані слова:

— Вернись, дитино моя дорога! Вернись і малюй, малюй хоч щодня! А не вернешся, то я піду за тобою.

Вона сказала це! Вона це сказала! Дозволила малювати щодня. Моя мати, від якої я чула лише докори, сказала, що відтепер я можу вільно малювати. Я стану художницею попри все!

***

Минуло багато років. Я зустріла багато людей, що допомагали мені навіть під час війни. Завдяки їм моє ім'я знали. Мої картини поважали. Мене визнали, та з грошима все ще були проблеми. Я й досі жила в старій хаті в Богданівці разом із хворою матір'ю. У мене були хворі ноги — наслідок спроби втопитися. Я не могла працювати на городі. Нам постійно допомагали сусіди. Мені вже було 60 років. Матір доживала свої останні дні. Ось-ось мала померти.

***

Вона померла через 3 дні, а народна художниця України Катерина Білокур, героїня цього твору, померла через тиждень після матері. Надзвичайно складний життєвий шлях художниці закінчився 1961 року в лікарні після невдалої операції. Поховали її в рідній Богданівці.

Зараз Катерина Білокур є прикладом мужності та стійкості духу для багатьох людей. Вона не здавалася навіть у найскладніших ситуаціях й ніколи не залишала своєї мрії — мрії малювати.

Ілона Шемчук

10 р., с. Чепелівка (Хмельниччина)

Я учениця п'ятого класу Чепелівської гімназії імені Петра Шемчука. Мені цікаво навчатися й дізнаватися про щось нове. Також люблю читати, малювати, танцювати. Я маю багато друзів та однокласників, з якими часто граю в настільні ігри, дивлюся фільми. Нещодавно на YouTube дізналася про Олега Шупляка — сучасного українського художника. Мене дуже зацікавила його творчість, тому я вирішила дізнатися про митця більше. Інформацією про нього поділилася з однокласниками, а також й для вас підготувала розповідь щодо творчості Олега Шупляка. На картинах художника ми часто можемо побачити зорі, тому разом з вами ми будемо подорожувати сузір'ям життя митця. Отже, розпочнімо нашу мандрівку!

Максим Смовський

13 р., м. Остер (Чернігівщина)

Мені вже 13 – це вік, коли змінюються вподобання й мрії, коли те, чого прагнув учора, здається дитячою забаганкою сьогодні. Проте є вподобання, які залишаються зі мною на все життя. Я обожнюю писати, грати на гітарі й ганяти на картингу. Пишу років з п'яти, спершу це були казки, потім поезія, останнім часом до душі припала проза. Вважаю, що кожен із нас талановитий, просто варто спробувати відшукати свій талант, а потім його розвивати. Останнім часом я пишу про війну, про ЗСУ, які мужньо стоять на захисті нашої держави, а ще про мрії, до яких варто прямувати попри все. Я вже маю невеличку кількість досягнень на літературній ниві, зокрема є переможцем конкурсу «Коронація слова», «Фантастичне Рівне», «За нашу свободу», «Стежками Каменяра» тощо. Упевнений, що література робить нас кращими, а створювати поезію та прозу для мене – це задоволення.

Волинський Гомер

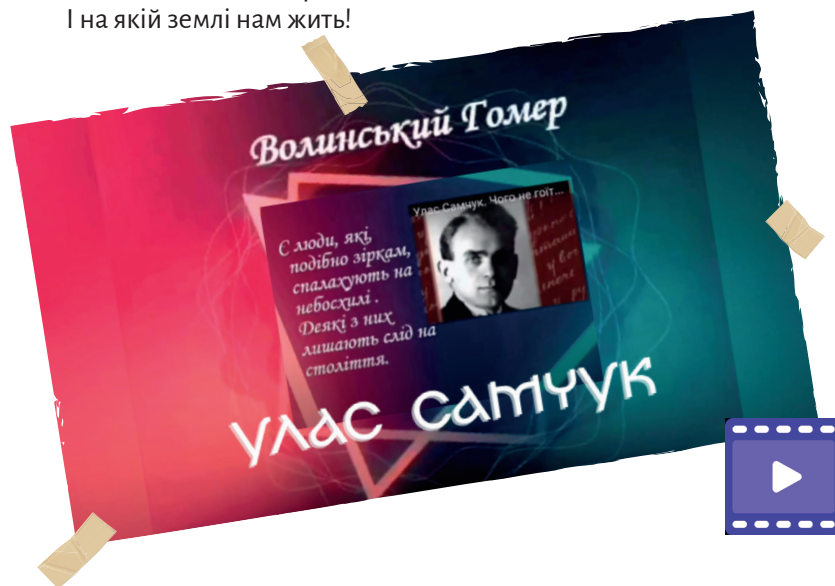
Колись у Дермані вродився
Він на український Божий світ,
Своїм походженням гордився
Усе життя, багато літ.

Потроху ріс розумний хлопець,
Багато мов він гарно знав,
Але свою любив найбільше,
Її голубив, цінував.

Так вийшло: в рідній Україні
Прожив лише він двадцять два,
Та він щоденно в цілیم світі
Вкраїни прославляв ім'я.

Повідав світу про УПА, Голодомор і Україну,
Як заповіт звучать слова:
«Любіть Вкраїну до загибуні!»
«Не все одно, хто як говорить», –
Любив він часто повторить.

Не все одно, в якій країні
І на якій землі нам жити!

Вікторія Стельмах

16 р., м. Фастів (Київщина)

Я навчаюся в одинадцятому класі. Пишу близько трьох років переважно коротку прозу. Публікую майже всі свої тексти в соціальних мережах. Мій блог – #затишок_у_серці. Мрію видати свою збірку.

Від початку повномасштабного вторгнення маю на меті поширювати українську культуру й бути більш до неї дотичною. Я маю радикальні погляди: ворога треба вбивати безжально й не лише фізично, а передусім у своїх думках і своєму ставленні.

Творчість – це те, що я можу дати суспільству. А отже, буду це робити, доки матиму змогу й натхнення. Моя країна – це все, що в мене є. І колись буде. Я нікому не дам образити її, навіть такому самому жителю, як і я.

У мене ДЦП, я маю інвалідність. Але прагну довести, що всі люди мають право на повноцінне життя й доступність у своїх містах. Я брала участь у проєкті «Особливі митці від Териконів до Карпат» – і він дав мені дуже багато хороших спогадів, цінний досвід. Люди з інвалідністю можуть творити й творять, можуть самовиражатися й самовиражаються. Саме цього навчив мене проєкт.

ІСТОРІЇ

Сергій Лигар

Тепер я маю інакше ставлення до пуантів та ніжних балерин...

Зламани долі, але усміхнені лица. Що в них було на душі? Що людям цим снилося, коли вони закохувалися й кого вони любили? Чим жили? Чим пишалися, у що вірили?

Повернутися додому для того, аби цілувати могили. Навіки лишитись на теренах чужої землі, яка постійно відбирає всі сили. Яка гнобить, не сприймає. І ніби ти й сам руйнуєш її цілісність. Далекосвітньої. Не рідної держави. Усе одно не наша, однаково не своя.

Життя в еміграції. Дико і лячно. Життя поза бортом в іншому суспільстві. Відлюдьком. Задля підкорення вершин, аби тебе згодом облили брудом і забули й там, і тут, і всюди. А ти жив. Ти так хотів відчувти запах жнив! І як косарі зносять оті трави. Як вони лягають м'яко під мелодію світанкової заграви.

Ти хотів просто сісти в лузі. І бути недоторканим. Замість цього, тебе носило всюди!

Твоя сутність витає між розкішшю, помпезністю. Між справжністю, коханням. Доля ... Неоднозначна! Українська доля. Творчого емігранта. Гостя, який нікому не потрібен, що його виганяють із дому разом із крилами в руках. Паперовими крильми для вистав, для балету.

Ти показував людям прекрасне, а вони не бачили. Проте твоїм ім'ям пишаться, його використовують неначебо.

Ніде немає згадки про тебе, однак твої ідеї мають значення! Те, чого ти так хотів і до кінця знав, ще не втрачено! Ти возз'єднав увесь світ під одним дахом мистецтва, але твоє ім'я стерто з цієї землі, великий українцю. Сергію, що потім змінився безмежно. Влився в однаковість, аби стати таким, як всі, проте як колись – першим.

Чому ці поламани долі розхитують усе в мені, чому вони шарпають, неначе вітром, мої досі непросвітлені дні? Тепер же я знаю те світло. Воно в мені, у мені!

Я донька величної країни, однієї родини, сім'ї. Нас багато, ми сильні, однак нас часто підкошували. Треба заново кресати

нашу мудрість. Плекати те, що вже колись ми зростили. Чуйність ніким не запрошена повертається в зал.

***

Мене все важче стає розчулити. Проте його історія така вічна й не спотворена, що зупиняється дихання й наповнюється серце. Як хлопець зі звичайного селища міг вибороти своє місце у світі? Великому,

Провідник

Ти був провідником для нашого народу. Тепер потрібен нам такий, як ти. Могутній, мудрий і щоби не боявся нічого, зміг доторкнутися до тисяч душ людських.

Я не боюся впасти. Є те, що мене тримає. На поверхні війни ковзати можу. Це твої слова, це твої настанови. Погроз немає, для неправди не у твоєму життєписі ложе. Ти звичайний і серед звичайних був. Однак навічно все ж один такий. Дякую тобі за те, що ти дивився, що стоїть за кулями. Не лякався, коли безчестять і запроторюють. Знаєш, задовго після тебе люди почнуть розуміти те, що ти їм говорив. Та й то не всі. Тебе називатимуть по-різному, бо не у всіх вистачає сили для того, аби прийняти тебе. Вони сахаються тебе навіть мертвого! Твої вороги... Степане, незалежно від того, що наші люди думають про тебе, ти був, є й будеш поводителем народу, ти вестимеш тих, хто незрячий нутром до саява. Багато хто відсіється. Проте ті, хто залишаться, не пошкодують.

Твої знання позирають далеко в майбуття, тому вони завжди природні й доречні. Якого терпіння треба мати, щоб вести гурт різних! Різних і рівних. Проте ти терплячий. Ти робив це. Дивлячись на тебе, ми воюємо з незмінним хижаком, що знову видобувся зі своїх недолісів, недоболіт і пробиває нове дно дорогою до пекла. Якби ми раніше схаменулись, цієї війни можна

неосязному. Усупереч усьому, що випало йому витеперіти. Він показав людям сутність справжнього балету зі змістом, з підтекстом, попри обставини лишився вірним Батьківщині своїй.

Долі покрайні, а якби ви всі не розпорозувалися, а жили тут. Могли творити тут. Де б ми тепер були? Чого досягнули?

Чому так?..

було б уникнути. Чи ні?! Цього нового етапу споконвічної війни ти сказав би «ні» — я погоджусь з тобою. Нації прокидаються з криком. Від звуків снарядів і лементу людей. Якось так склалося.

Мені страшно забути. Як зробити свою пам'ять надміцною, скажи? Нам потрібен такий радник, як ти. Хоча в тебе не було радників: ти вирішував усе сам. Без будь-якого стороннього впливу. Нас вчили, що є відтінки, і тепер у мене тільки два кольори. Червоний. І чорний. І так буде завжди. Червона кров, пролита на землю. А чорна — то вона, та земля, Степане. Як шкода, що тебе вже не оживити! Чи ти вічний у своїх промовах, паперах, у своїх перспективах української революції. Я вдячна світу за тебе, Україні за тебе. А світ, далекі, ще буде вдячний тобі...

Марія Сахно

11 р., м. Дніпро

Я навчаюсь у 7 класі. З 2022 року додатково отримую освіту в онлайн школі ColTeens за напрямком «Графічний дизайн».

Мені дуже подобається створювати презентації, ілюстрації, малювати в програмі «Фотопія». Також я намагаюсь розвиватися в оформленні рекламних сторінок на веб-сайтах. У майбутньому мрію стати графічним дизайнером та створювати багато чудових ілюстрацій для книжок.

Я маю ще такі хобі як малювання, в'язання, шиття, вишивання.

Моя презентація розповідає про людину, яка є взірцем непереможного духу, стійкості та боротьби. В ній йдеться про життя нескореного патріота України Степана Бандеру. А також про те, за що сучасне покоління шанує та пишається справжнім героєм свого часу.

Марія Сахно

ХТО ТАКИЙ СТЕПАН БАНДЕРА?

Ідеолог і теоретик українського визвольного руху двадцятого сторіччя Степан Бандера назавжди залишається в наших серцях як взірць непереможного духу, стійкості та боротьби за незалежність України.

Юнак зарекомендував себе як витривалий спортсмен, у вільний час співав у хорі, грав на мандоліні й гітарі, захоплювався грою в шахи.

Лілія Джемесюк

18 р., м. Умань (Черкащина)

Моя творча біографія починається в сьомому класі, тоді я почала писати твори. Я вже брала участь у Міжнародному мовно-літературному конкурсі імені Тараса Шевченка й Всеукраїнській олімпіаді з української мови та літератури, здобула перемогу в II етапі. У десятому класі я отримала запрошення на навчання в «Школі універсального журналіста», де вже друкуюся протягом року.

В одинадцятому класі я брала участь у проєкті Книжкового арсеналу «Антивір 2023», де мою роботу опублікували.

Мій твір про людину, історія якої набагато глибша, ніж опис у підручнику. Історична постать, що може стати прикладом, бо протягом життя працювала над собою й своїми недоліками. Сім правил успіху від Івана Мазепи, який лишається неоднозначною особистістю, але його історія здатна надихнути на саморозвиток і самовдосконалення.

Чому важливо визнавати свої помилки, скільки іноземних мов потрібно знати й чому не варто звертати увагу на плітки — поради, які міг би дати гетьман.

Сім правил успіху від Івана Мазепи

Щодня, коли проходиш повз пам'ятники відомим людям, не задумуєшся, що за бронзовою величчю криється історія людини, яка мала переживання, мрії, прагнення, її життя не обмежувалося хронологією й сухим описом, якими рясніють підручники з історії.

Багато з нас прагнуть бути схожим на тих, хто нам подобається, неважливо на кого: політика, попзірку, актора, письменника. Ми прагнемо до несвідомого копіювання, яке здатне об'єднати нас з кумиром.

Як би дивно це не звучало, та не тільки іноземці відкрили для себе Україну, а й ми. Люди відкрили в собі незбагненну силу, що рухає вперед задля майбутнього, задля перемоги над одвічним ворогом. Такою силою були наділені безліч українських діячів, яких ми відкриваємо для себе знову.

Мені хотілося б розповісти історію людини, яка, можливо, не завжди робила правильний вибір, але знайшла в собі сміливість зробити вирішальний крок.

Якби Іван Мазепа жив у сучасності, він би збирав повні зали людей, де ділився б історіями зі свого минулого у Європі, розповідав би про те, як важливо обирати своє оточення й чому варто робити ризиковані кроки. Однак Мазепа лишився символом українського бароко, тож його історію спробую розповісти я (звісно не так красномовно, як це міг зробити він).

Точка відліку становлення Мазепи почалася не скільки з народження в багатій родині, бо прикладів дітей, що маючи батьківське багатство й велич, лишалися на узбіччі власної долі, багато, а з його прагнень і бажання вчитися.

Тому **перше правило Мазепи: учитися потрібно**. Про це вам точно розповів би спудей Києво-Могилянського колегіуму, ще нікому не відомий Іван з роду Мазеп-Колединських. Він би точно сказав, що іноземні мови надважливі. Вісім мов, які знав Мазепа, дозволили йому розуміти людей, а отже розуміти їхні емоції, думки, переконання. Він читав їх, як і книги, мовою автора, а в його справі психологія є чудовим інструментом.

Правило друге: не бійся виходити із зони комфорту.

Закінчивши колегіум, Мазепа відправляється на службу до польського короля, де швидко освоюється й стає пажем, а також навчається світського етикету, набуває досвіду, стажується в трьох європейських країнах. Він навчається дипломатії в найкращих учителів, перипетіях королівського двору і його мешканців.

Правило третє: навколо гучного імені завжди будуть крутитися вигадки.

Не секрет, що чим гучніше грає музика, тим швидше хочеться її прибрати. З популярністю так само: не всіх людей влаштовує, що хтось може бути вищим за них.

Тому якщо ви стикаєтеся з плітками чи пересудами, чи варто звертати на них увагу, якщо людина, що їх поширює, уже робить помилку, адже витрачає своє життя на речі, про які забудуть.

Скільки всього могли ми чути про Мазепу (найпопулярніший звісно образливо-необґрунтований крик про зрадництво). Чого тільки вартує романтизована історія про вигнання на коні чи нескінчена кількість доносів, фальшивих звинувачень. Найголовніше: твердо стояти на своєму.

Правило четверте: завжди добре обдумуй свої кроки.

Відомо, що Мазепа був дуже обережний, завжди стриманий і прагматичний, він довго вдосконалював навички аналізу, який дозволяв йому робити правильний вибір. Звісно, без падінь не буває злетів, а без поразок перемог, та ліпше відчувати ґрунт під ногами й тримати ситуацію під контролем.

Правило п'яте: вмій визнавати помилки.

Ніхто з нас не має захисту від помилок і безглузвих вчинків. Його не мали й діячі, про яких ми читаємо в історичних книгах. Шлях Мазепи не був легким, він робив речі, які могли бути непопулярними, або речі, яких зараз ми не розуміємо. Він міг надавати перевагу

людям, які мали лихі наміри, що несло за собою важкі наслідки. Ми можемо картати його за багато речей, та найголовнішу свою помилку він визнав у 1708 році на згарищах Батурина.

Правило шосте: захоплюйся різними речами.

Мазепа не весь час був таким, який зображений на одному з небагатьох портретів, себто він багато робив для Мазепи-гетьмана, але немало він вклав у будівництво своєї особистості. Крім фізичних навантажень, бо як ми знаємо, він був вправним вершником, добре тримав меч, у майже сімдесят виглядав молодше років на двадцять. Він приділяв увагу розвитку своєї особистості, його мова була витончена, інкрустована латиною, що свідчило про його освіченість. До того ж Мазепа був великим меценатом, ревним християнином. Найцікавіше, що у вільну хвилину писав вірші, хоч не всі вони дійшли до нас, та певно, що їх було немало. Те, що зараз ми називаємо «хобі», важливе для архітектури нашої особистості. Тому якщо маєте якесь захоплення, розвивайте його, працюйте з ним. Нехай цікавість до віршів не зробить вас поетом, але подарує досвід.

Правило сьоме: іноді один крок може змінити все життя.

Перед Мазепою завжди стояв вибір. Він знав, що його майбутнє залежить від його підготовки, тому для впевненого завтра, він робив вибір сьогодні. Проте не всі речі можна передбачити, і тоді все залежить від єдиного кроку. Осінь 1708 року показала, що іноді варто зробити відчайдушний крок, не знаючи, що він понесе за собою. Можливо, від мого чи вашого кроку не зміниться цілий світ, але зміниться наш внутрішній всесвіт, а для цього теж потрібно мати сміливість.

Приклад Івана Мазепи є одним із багатьох, на яких можна вчитися, щоб уникнути помилок або набувати досвіду. До слова, гетьман був найбагатшою людиною Європи, але найбільшим його скарбом була віра. Віра в себе, свої сили, віра в ідею. Ідея коштує дуже дорого, і якби за неї можна було заплатити, усі б віддали свої статки, але їй не потрібні гроші, бо вона живе вічно, як і постаті великих людей.

Катерина Козакова

13 р., смт Ярова (Донецчина)

Я навчаюся у восьмому класі Ярівського ліцею Лиманської міської ради, що на Донецчині. Дуже люблю своє мальовниче селище, неподалік від Святогірська. Воно є джерелом сил і натхнення, хоча його й понівечила війна: зруйнована школа, дитсадок, постраждала природа. Вірю в те, що після перемоги все вдасться відновити.

Я дуже позитивна людина, з гумором, люблю піклуватися про свою кішечку, захоплююся корейськими піснями, пілатесом і танцями, люблю зиму. Ким я хочу бути, ще не знаю. Мрію в майбутньому побувати в Сеулі та Парижі.

Я палко люблю свою Україну. Пишаюся її історією й твердо впевнена, що слава про неї ніколи не згасне, а герої вічно житимуть у пам'яті. Мене надихають люди, справжні патріоти нашої Батьківщини, серед них і наш президент Володимир Зеленський, який не зрадив своїй країні й разом із воїнами-захисниками та народом виборює Перемогу.

Всеукраїнський літературно-мистецький конкурс для дітей та підлітків «УСПІХ УСУПЕРЕЧ»

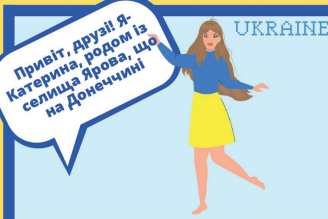
Історія про успішну
людину України

Людина з багатьма талантами - комік, актор, танцюрист, лектор, стратег, політик, лідер, президент України. Володимир Зеленський здивував весь світ

Комікс підготувала Козакова Катерина,
учениця 8 класу Ярівського ліцею
Лиманської міської ради
Донецької області

ІСТОРІЯ АКТОРА, ЯКИЙ СТАВ ОДИНМ ІЗ ЛІДЕРІВ ДЕМОКРАТИЧНОГО СВІТУ, ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

Майбутній президент в ріс в бабусиній квартирі, віддаленого району Кривого Рогу, ходив там до дитячого садочка.

У дитинстві з ним часто траплялися кумедні випадки

Це була "душа компанії" у дитячому садку

А найбільше Вова любив грати... з м'ясорубкою

Хлопчик ріс розумною дитиною, вивчав всі предмети з цікавістю, але більше йому подобалися гуманітарні науки

Вова Зеленський міг тікати з уроків та бешкетувати з друзями, але це не заважало йому гарно вчитися.

В школі займався бальними танцями. Отримав нагороди "Народжений в танці шоу" "Танці з зірками"

Вова любив їздити на велосипеді з товаришами

Хлопчик - лідер серед однолітків і привертав до себе увагу

Чотири роки Володимир жив у Монголії, де працював його батько. Там він пішов у перший клас.

Дитина була дуже талановита, активна. Займався музикою, важкою атлетикою, танцями, збирав марки.

Разом з татом штангу штовхав, Вова вже здобув перший розряд, потім перестав займатися бо побоявся, що не виросте

У гімназії майбутній президент з однокласниками починав грати у шкільний КВК, мріяв стати дипломатом

Вова дуже обожнював гарячий бутерброд з баликом та сиром. Це було його улюблене блюдо.

Юнак навчався у Київському національному економічному університеті за спеціальністю «Правознавство», здобув кваліфікацію юриста.

Гарний хлопець! Користувався попитом у дівчат

Зеленський з дитинства гуморист, жарти якого підкорювали всіх і він цього ніколи не приховував

У студентські роки захоплювався Клубом винахідливих і кмітливих, створив театр мініатюр "Беспризорник".

У 1997 році була створена команда "95-ий квартал". Зеленський став у ній не тільки капітаном і актором, а й автором більшості номерів.

Саме тут зміг застосувати всі свої дитячі навички та захоплення.

Володимир Зеленський здивував весь світ своєю героїчністю, твердістю та мужністю. Такий шлях пройшов, щоб стати справжнім «Слугою народу»

У 2017 році почав вивчати українську мову з репетитором.

В 2019 році Володимир Зеленський переміг на виборах президента України.

Він пішов у президенти, тому що йому не все одно, у якій країні житиме він та його сім'я — дружина, батьки, діти. У якій країні житиме кожен з нас.

Від самого початку бойових дій на Донбасі разом зі студією «Квартал 95» допомагав армії, передавали бійцям кошти, техніку...

Загалом Володимир з'явився або був сценаристом чи продюсером у 7 телефільмах, 11 телесеріалів та 11 повнометражних кінокартинах.

Наш президент активно співпрацює зі світовими лідерами та бере участь у міжнародних дипломатичних ініціативах

Володимир Зеленський став всесвітньо відомим після початку повномасштабного вторгнення росії до України в лютому 2022 року.

Після виходу гумористичного серіалу "Слуга народу" та відповідного фільму, наприкінці 2016 року почалися розмови про те, що Зеленський може бути кандидатом на посаду президента України

Його телевізійний серіал "Слуга народу" став дуже популярним і відіграв важливу роль у його політичній кар'єрі.

Під час наступу російських військ на Київ у ніч з 25 на 26 лютого 2022 року, Володимир Зеленський відмовився від пропозиції США евакуювати його зі столиці.

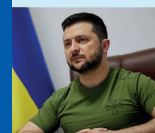

Від початку повномасштабного вторгнення росії на територію України Володимир Зеленський зайняв позицію захисту суверенітету своєї держави та зміг об'єднати країни Заходу в протистоянні російській навалі

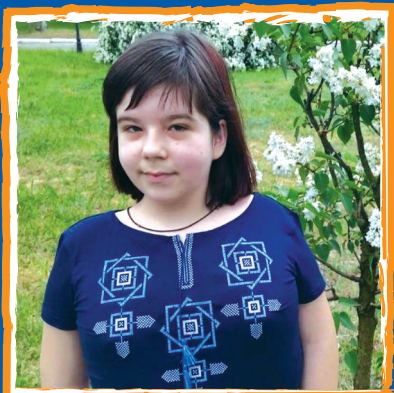
ми українці Ми також
мир, Ми непереможні, ми
и хочемо, щоб наші діти
це, мабуть, чесна мрія.

юди, і дії,
так, що
Україні!",
м слава!".

Катерина Калачинська

12 р., м. Дергачі (Харківщина)

Я навчаюсь у КЗ «Дергачівському ліцеї № 2», перейшла до шостого класу. Просто обожнюю читати книги та й сама пробую щось писати. Також у вільний час люблю малювати (особливо на природі), дивитися фільми й серіали, слухати музику. Я завжди любила різні конкурси й заходи, бо це справді цікавий досвід!

Майже одразу зрозуміла, що хочу написати саме про Ольгу Харлан. Мене, як й інших українців, здивував її вчинок. Вона вчинила дуже гідно й мудро. Ольга — приклад мужності й краси української нації. Ще до повномасштабного вторгнення вона прославляла Україну на чемпіонатах та олімпіадах. Саме тому мені хочеться, аби більше людей дізналися про Ольгу Харлан.

Уявне інтерв'ю з Ольгою Харлан

До 32 року незалежності нашої держави ми вирішили зробити інтерв'ю з цікавими особистостями та ровесниками України.

Сьогодні поговоримо з Ольгою Харлан — українською фехтувальницею, яка показує свою мужність на весь світ. Шестиразова чемпіонка світу, восьмиразова чемпіонка Європи, заслужений майстер спорту з фехтування, найтитлованіша спортсменка України — це все наша сьогоднішня гостя. Отож почнімо.

— Олю, часто наші риси характеру та особисті якості формуються ще в дитячому віці. Розкажи, якою ти була в дитинстві?

— Я завжди була активною дитиною зі шрами та подряпинами. У 5 років взагалі зламала руку! Звісно, це впливало на мої захоплення та хобі.

— Чим саме ти займалася? Можливо, змалку ти любила фехтування?

— Я любила спорт, але спочатку це було не фехтування. У 6 років батьки віддали мене на бальні танці, я із задоволенням займалася ними впродовж трьох років. Проте, на жаль, згодом довелося залишити ці заняття, оскільки в батьків не було можливості надалі оплачувати гурток. І ось тут в моєму житті з'явилося фехтування: ці заняття були безоплатними.

— Тобто фехтування — це випадковість?

— Частково, мій хрещений був тренером у цьому гуртку, власне, він і запропонував мені спробувати. Так вийшло, що мене одразу захопив цей вид спорту, тому я продовжила наполегливо займатися. Інколи дітей вмовляють батьки кудись ходити, проте це не мій випадок.

– Розкажи, чим ти пишаєшся найдужче? Які перемоги особисто для тебе були знаковими?

– У 14 років я вперше виступила на дорослому чемпіонаті Європи та дійшла до чвертьфіналу. Це було щось неймовірне, геть нові відчуття. У мене постійно є прагнення першості в тому, чим займаюся. У 2005 році я дебютувала на Чемпіонаті світу. А ще за три роки мені вдалося стати олімпійською чемпіонкою.

– Поговорімо також про умови, в яких нам доводиться жити в часи російсько-української війни. На твою думку, наскільки важливо сьогодні кожному громадянину України відмовитись від всього російського?

– Я вважаю, що це одна із заповрок нашої перемоги. І я кажу це як людина, яка після 24 лютого сама пройшла цей шлях. Я повністю відмовилась від російських пісень, телебачення, серіалів і всього іншого. Не жалкую про це. Хіба про те, що не зробила цього раніше.

– Перші місяці повномасштабного вторгнення ми всі читали новини 24 години на добу. Чи змінилось у тебе щось відтоді?

– Напевно, ні, не змінилось. Я з Миколаївщини, і хоч батьки виїхали, проте бабуся залишається там, моя сестра в Києві. Коли починається повітряна тривога, я не можу не перевірити новини. Складно тренуватись, коли знаєш, що твої рідні в небезпеці. Тому я дуже активно сліdkую за новинами.

– Поговорімо про нещодавній виступ на Чемпіонаті світу. Ти перемогла російську фехтувальницю під нейтральним статусом, відмовилася тиснути їй руку й отримала дискваліфікацію. Прокоментуй цю ситуацію.

– Я розуміла із самого початку, що не хочу тиснути їй руку. Не проти змагатися з росіянами, але тиснути їм руки не збираюсь. Потиснути руку означає, що ти поважаєш людину. Я до них поваги не маю. Ми маємо зробити так, щоб цивілізований світ був закритий для них. Проте ця ситуація з дискваліфікацією мене обурила. Єдине, що мені допомогло – підтримка українців.

– Цим вчинком ти вразила й надихнула всіх нас. Дякую тобі за це й за те, що ти так гідно представляєш нашу країну на олімпіадах і чемпіонатах!

#УспішніУкраїнці_проУспіх

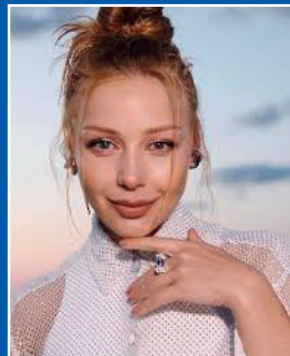

«Успіх – це свобода бути собою. Це коли ти знаходиш своє покликання та маєш відвагу і волю втілити його в життя. Лише тоді успіх приносить збагачення особистості, наповнює сенсом життя і приносить позитив у світ.»

Мирослава Гонгадзе (1972),
журналістка, юристка

*«Успіху не буває у тих,
хто до нього не готувався.»*

Тіна Кароль (1985),
співачка та акторка, телеведуча

*«Мрія дає нуль, якщо її не зробити
життями.»*

Григорій Тютюнник (1920–1961),
письменник, журналіст, публіцист, педагог

Дарина Католик

13 р., с. Зимне (Волинь)

Одного разу я прочитала такий вислів: «Сильні ставлять собі мрію за мету, а слабкі роблять мету мрією». І знаєте: я сильна. Сильна, бо ніколи не здаюсь і не зупиняюсь перед перешкодами. Сильна, бо швидко пристосовуюсь до нових життєвих ситуацій. Сильна, бо маю мету, до якої впевнено йду із сьомого класу. Я хочу стати хірургом і рятувати людські життя. Хочу стати не просто лікарем, а справжнім професіоналом своєї справи. А ще (тільки не дивуйтесь) відвідую музичну школу в класі фортепіано та художню студію, займаюсь у гуртку народних танців. Щоб розвивати свій кругозір і збагачувати словниковий запас, дуже багато читаю, декламую поезії й беру участь у різноманітних конкурсах — літературних, музичних, художніх.. Чимало своїх творів я присвячую саме Тарасові Шевченку, Лесі Українці, Івану Франкові... Наші незламні українці, які не стали на коліна, які боролись і борються за рідну землю, є для мене прикладом успіху — успіху всупереч.

Шевченкові

На цій землі, що зветься Україна,
Жило багато видатних людей.
Ім'я Шевченка славлю кожен днину,
Святі слова лунають із грудей.

Життя Тараса й долю України
Господь зв'язав невидимим вузлом.
Весь біль народу й рідної країни
Шевченко передав своїм пером.

Він закликав боротись, бо ми вільні,
Ми не раби на батьківській землі!
Ми козаків нащадки дужі й сильні,
Які розтоптані ніким ще не були.

Просив єднатись нас: ми ж разом — сила!
Порвемо пута, встанемо з колін!
Твої нащадки, батьку, не здадуться
І відстояти для нашої України мир.

Денис Харченко

15 р., с. Оситняжка
(Кировоградщина)

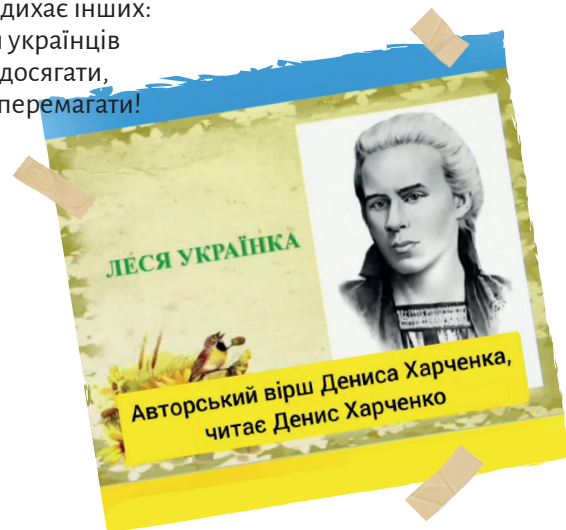
*Я навчаюся в Оситнязкій філії
Великосеверинівського ліцею. Світ
моїх захоплень різноманітний:
люблю співати, танцювати, пробу
писати, відвідую театральний
гурток. Мрію своє життя пов'язати
з театром, тому із задоволенням
беру участь у різних творчих
конкурсах і фестивалях. Став
лауреатом багатьох із них.*

*Мене разом з братами та
сестричкою виховує бабуся, і я знаю,
як їй нелегко, тому повинен її
підтримувати, працювати над
собою, аби йти вперед і чогось
досягати, щоб вести інших за собою.
Переконаний, що попри будь-які
перешкоди й труднощі, треба йти
до мети.*

Лесі Українці

Народилась дівчинка, росла
В інтелігентній люблячій родині,
Вивчала мови, прагнула все знать,
А ще так сильно музику любила.
Але хвороби підняли їй крила,
І почалась запекла боротьба!
Та Леся не здалася, не скорилась,
А щоб не плакати, вона Творила!
Любила! Вірила! Жила!
І хоч була ще юна, проте сильна.
І для польоту готувала крила
Та через терни проклала шлях
І гартувала душу повсякчас!
Її життя – суцільна боротьба,
Безмежна віра й вміння не здаватись!
Щодня бар'єри й виклики долати
І працювати, працювати, працювати!
Вела війну з підступною хворобою,
Боролась, як могла, з усіма догмами
За право бути жінкою,
А в Україні – українкою!
Успіх усупереч – це незвичайний шлях,
Як Божий дар, що надихає інших:
Мільйони українок й українців
Іти вперед, творити, досягати,
Боротись за життя й перемагати!

Владислав Кінзера

Донеччина (Краматорськ),
тимчасово в Черкасах

Я навчаюсь у Відокремленому структурному підрозділі «Краматорський фаховий коледж промисловості, інформаційних технологій та бізнесу ДДМА» за спеціальністю Комп'ютерні науки, щойно перейшов на другий курс. Дуже люблю малювати й працювати у фотошопі. Працюю над власним стилем малювання й створюю дуже чудові роботи. Розвиваюсь у сфері кіно, зокрема в режисурі та драматургії.

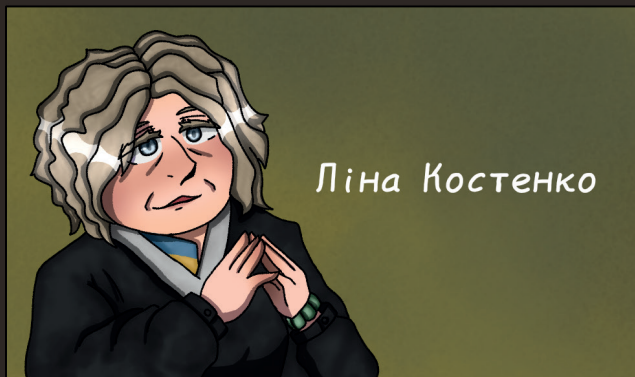
Перший її твір надруковано у 16 років

Після завершення навчання в педагогічному та літературному інститутах, вона випускає свою дебютну збірку творів

Та вже зараз...

Ліна Костенко

Одна з найпрогресивніших поетес нашого часу

Олександр Штільгойз

19 р., м. Житомир

Я народився в історичному місті Житомирі, тому ще змалечку цікавлюся творчістю, культурою та історією. Свій творчий шлях розпочав, коли мені було 11. Тоді була видана моя книга для дітей «У всіх нас є свої бажання та мрії». Саме ця праця стала першим моїм кроком у світі письма й мистецтва, адже окрім творів, я також створив малюнки до поезії та прози, які увійшли до цієї збірки. Я завжди намагався знайти для себе нові інтереси, тому поринув у вивчення історії. Вирішив об'єднати письмо та історію в проєкті, присвяченому тому, як можна зробити історію України цікавою для вивчення молоддю й підлітками. Я «одягнув» козаків в образи супергероїв, яких обожнювали молоді люди. Створив книгу віршів-вражень до поезій Тараса Шевченка, яку презентував на конкурсі соціальних ідей від Українського католицького університету й на конкурсі творців європейської спадщини в Страсбурзі, де став амбасадором творців спадщини в Україні.

Новаторка творчості

Колись настане час весни,
Тоді й верба одягне кольори нові.
Коли ж і крижана зима,
Відкриє пензлі, барви й квіти,
У їх трунок вона сама
Налле напій із самоцвітів

У житті людини існує велика кількість питань, кожне з яких змушує замислитися й зануритися в простір пошуків задля розуміння тієї відповіді. Одним з таких є вічна таємниця щастя та успіху. І якщо перше є більш абстрактним загалом, але унікальним для кожного, то друге, на мою думку, означає щось особливе й позитивне. Це певний баланс власного задоволення з досягненням омріяного й водночас поєднаного з позитивним ефектом для суспільства. Власне, він може проявлятися по-різному, але його основною місією є культурне відображення, репрезентація суспільства, тобто те, що не лише зміцнює взаємовідносини та сприяє розвитку цінностей, а й відкриває красу країни та людей серед інших.

Однією з таких особистостей-уособлень успіху є Леся Українка. Її історія – своєрідний символ могутності й незламності українського народу, дух свободи та незалежності, в якому завжди існує щирий вогник безмежної віри й боротьби.

Насамперед важливим є розуміння вимірів Лесі, яких насправді існує як зірок на небі, однак найцікавішими її елементами є особистість, письменництво та дослідництво.

Свого часу вона значно випереджувала події й була гостею з майбутнього, що через свій стиль, образ і цінності сприяла вдосконаленню автентичної, проте осучасненої української культури, а також оздобленні класики європейськими цінностями й духовністю серця. У сім'ї Косачів існувала традиція. Сукні, на яких зображувалися родинні візерунки, що ведуть стежками історії, передавалися дівчинці крізь покоління. Про сучасну моду теж не забували, але її модернізували. Леся, наприклад, виражала свою активну позицію не лише в діях і вчинках, а у звичках і навіть стилі. Вона не носила суконь, що сковують її рухи, а обирала блузу та спідницю, щоб робити все миттєво й поспішно, але по-жіночому граційно та вишукано. Вона мріяла неординарним та унікальним одягом відкрити й популяризувати

грані нової культури в жінок. Не можна не сказати й про те, що попри європейські тенденції, письменниця шанувала та любила вишиванку, а кожен символ, вишитий на полотні самою любов'ю, нагадував Україну. А от прикраси не були в пошані, бо відволікали від реальності, живої краси. Свою шанобливість віддавала Леся природності й мінімалізму. Такі ідеї та смаки насправжки віддзеркалюють своєрідну концепцію успіху й унікальної краси України, що вражає своєю різнобарвністю, але уникає зайвих штучних деталей. Крім того, Лесине прагнення надавати вишиванці більшого визнання через взаємодію з модерном вказує на любов до рідної країни із залученням до її магічності більшої кількості людей.

Як письменниця вона, безумовно, була однією з найвидатніших, та й залишається такою й зараз. Занурившись у чари її творчості, можна розгледіти певні приховані камінці, що море виточує їх століттями й повертає у вигляді химерних смарагдів. Письменницю вважають євроінтеграторкою України, адже західно-європейська творчість була для неї особливою, що до того ж сприяла освіченості й пізнанню іноземної креативності на теренах тодішньої, а власне, і теперішньої України. Вона чудово знала давньогрецьку й латинську мови, розуміла англійську, німецьку, французьку та італійську. Завдяки цьому Леся переклала українською твори Сервантеса, Шекспіра, Байрона, Бальзака, Гейне, Міцкевича, Словацького та інших відомих письменників, влучно передавши їхні погляди й ідеї рідному суспільству.

Здається, що все життя письменниці було миттєвим полотном. Насправді ж Леся була й видатною дослідницею, роботи якої змушують замислюватися науковців і відкривають для них досі незвідані всесвіти. Вона мала чарівний музикальний слух, завдяки чому ще з дитинства почала занотовувати мелодії та тексти легенд, балад і пісень, містичні образи з яких пізніше стали яскравими нотами в її творах. Уже наприкінці дев'ятнадцятого століття Леся почала більш професійно вивчати музичні твори й мала два пісенних

нотатники. Основними в них є календарно-обрядові пісні, жниварські, купальські, весільні, колядки й щедрівки, а також і надзвичайно рідкісні твори, що знаменували світло хрестин.

Деякі зі зразків Леся Українка заспівала Миколі Лисенку та Клименту Квітці. Ці мелодії стали неопалимою купиною українського фольклору. Микола Леонтович наділив їх емоційними мелодіями, що линули до найпотаємніших куточків душі. Завдяки цьому такі пісні як «Розлилися води», «А вже весна», «Женчикок-бренчикок», «Ой у полі жито», «Вишні-черешні розвиваються» стали всесвітньою класикою. Не менш цікавими є й унікальні етнографічні подорожі доньки Прометея, що стали революційними для історії української пісні, а саме виняткових кобзарів, творчість яких передає мандрівку від козацьких битв до меланхолійності життя. У 1908 вона організувала подорож з метою записати народні пісні й думи на фонограф (один з перших пристроїв для запису звуку та один з двох в Україні). Вона обрала місця, в яких зберігся потужний дух Шевченка, а кобзарська традиція стала вершиною прагнень. Це була Харківщина, Полтавщина та Чернігівщина, де майстриня й виявила найталановитіших митців кобзи. Для цього Леся співпрацювала з Філаретом Колесою, генієм звуку, що записував твори на інструмент. Так у праці проминуло п'ять років, а у 1913 була видана збірка «Мелодії українських народних дум».

Тож Леся Українка насправді є донькою Прометея, що принесла на терени України вогонь емоційності, європейської класики й захопливих досліджень, а водночас поєднала його з витонченістю та традиційністю рідних звичаїв. Вона, безумовно, є творчиною успішності, завдяки якій і донині, крізь простір століть, існують чуттєві скарби креативної спадщини, унікальні музичні твори, що відображають красу й оповідають легенди. Найважливіше, що Леся Українка зберегла й донесла сміливість багатогранних сподівань, любові до людей та символізму життя, що навіть попри випробування перемагає темряву й лихо.

Іляна Афім'їна

12 р., м. Кривий Ріг
(Дніпропетровщина)

Обожнюю малювати ще з початкової школи! Коли малюю, потрапляю у світ думок, фантазій, відчуттів, спогадів, які передаю на полотні. А ще люблю писати. Це моє нещодавнє захоплення. Зі своїми літературними роботами я перемагаю й отримую призові місця на різних творчих конкурсах. Наприклад: «Розповім про подвиг», «Творчі канікули», «Собори наших душ», «Об'єднаймося ж, брати мої».

Леся Українка

Народилася Леся в заможній сім'ї,
Але спочатку вважали нетямущою її.
Тому вдома за програмою батьків навчалася,
До п'ятого класу в колі сім'ї розвивалася.

З чотирьох років дівчинка читала,
У дев'ять свій перший вірш написала,
А в дев'ятнадцять років підручник склала,
«Стародавня історія східних народів» його назвала.

Леся десять мов іноземних вивчала,
Твори Шекспіра, Байрона, Гейне перекладала.
Дівчина дуже добре малювала,
А ще й на фортепіано прекрасно грала.

З братом Михайликом була дуже близька,
«Мишолосіє» прозвала їх рідна.
Псевдонім запозичила в дядька свого,
Адже дуже вона любила його.

Хоч Леся хвороба путами скувала,
Вона все одно незламною лишалась,
Аж 270 віршів та 20 драм написала,
Три збірки поезій сама укладала.

Поетеса хворіла, але не корилась і не здавалась,
Вона подорожувала й щиро кохала,
Завжди вчилася та фантазувала,
Сміливо перешкоди всі долала.

Крізь біль та сльози Леся зірки діставала,
Й особистим прикладом для мене стала.
Для українців письменниця фавориткою є,
Її творчість у пам'яті нації буяє та цвіте!

Поліна Черевкова

13 р., м. Синельниково
(Дніпропетровщина)

Я навчаюсь у Синельниківському ліцеї №2, дуже люблю наш навчальний заклад. У мене є декілька хобі: граю на фортепіано, ходжу на легку атлетику й люблю кататися на роликах. У цьому році я випускатимусь зі школи мистецтв і трішки сумуватиму, адже навчання там завжди підносило мій настрій. Також я нещодавно почала займатись легкою атлетикою. Але поки що спорт мені дається важко. Останнє моє хобі - це катання на роликах. Мені дуже подобається фігурне катання, але зараз немає можливості відвідувати такий гурток, тому поки я навчаюсь у парку катанню на роликах у вільний час. Я хочу брати приклад у спорті з фігуристки Камілі Валієвої.

Білі скроні – це не старість

Мой подрузі лише чотирнадцять. Здається, що це розквіт юності, час здійснення бажань, перше кохання... Та це лише мрії. Даринка прибула до нашого галасливого й дружнього класу у вересні. На уроках у режимі онлайн намагалася виставити лише картинку. Ми довго не могли зрозуміти: чому новенька не показує обличчя.

Перед Новим роком завітали до класу і зустрілися з Дариною. Як зараз пам'ятаю: стоїть, сором'язливо посміхається, а в очах – туга. Та найбільше нас здивували її скроні білого кольору. Перша думка, що невдало пофарбувала.

Даринка разом з батьками і двома сестричками проживала в місті Мар'янка Донецької області. У їхній будинок влучила ракета, сім'я втекла до Бахмута, придбала житло. Але й тут бажаного спокою і затишку не знайшли. У будинок потрапив снаряд – усе зрівнялося з землею. Квартира, яку придбали лише п'ять місяців тому, згоріла вщент.

Наступним місцем проживання стало наше місто. Тут Даринка прийшла до школи і, попри всі труднощі, продовжувала гарно вчитися. Дівчина не тільки старанна в навчанні, вона активна учасниця творчих художніх конкурсів, повз неї не проходить жодна справа класу.

Із сім'ї пішов батько. Мама залишилася з трьома дітьми на руках. Тепер Даринка ще й вихователька для молодших сестричок, бо мама влаштувалась на роботу.

Перш ніж сісти за цей нарис, я поспілкувалася з Дариною.

Головне, що цікавило мене: звідки в моєї однокласниці сили, щоб вистояти, здолати труднощі, підкоряти нові вершини. Ось яку відповідь отримала: «Коли тільки почалася війна, ми не могли уявити, як це страшно: лунають постріли, розриваються бомби та снаряди, гинуть близькі та знайомі. Але поступово на зміну страху прийшло інше – люта ненависть до загарбників, бажання знищувати їх та гнати з рідної землі. А ще вижити всупереч усьому і дочекатися Перемоги. Саме це відчуття й додає сили, надихає».

Я відчувала, що і моє серце переповнюють ті самі бажання. Я повністю поділяю думки і мрії Дарини, пишаюся нею.

Частенько до дівчини забігають у гості однокласники перекинутися словами, погратися з малечою. Даринка завжди привітна, доброзичлива. Вона не схилила плечі під тяжким тягарем життя. Скроні білі, а в очах посмішка. Ось такі ми, українці.

Богдан Попадюк

11 р., с. Званівка (Донецчина)

Я родом з Бахмутського району селища Званівки, але зараз ми з родиною проживаємо в Новодонецькому Донецької області. Із шести років я ходжу на баскетбол, навчаюся в музичній школі в класі гітари й вокалу.

Неймовірно люблю читати, а особливо зараз, коли ми живемо біля лінії фронту й розваг немає жодних, то саме читання допомагає мені відволіктись. Завдяки пригодницьким оповіданням я можу в одну секунду перетворитись як на супергероя, так і стати знов собою, простим хлопчиною, але з хоробрим серцем.

Успіх усупереч

Мене звати Богдан, я живу в невеличкому селищі Донецької області. Ніколи особливо не замислювався про те, хто для мене є успішним, але коли вирішив брати участь у конкурсі, то зрозумів, що успішним для мене є мій батько. Насправді в нього немає ні відзнак, ні титулів. Але тато дуже жертвний, чесний, добрий і справедливий. Він відданий своїй мрії допомагати іншим, робити щасливими людей, а особливо дітей. Таких людей, як мій батько, дуже мало.

Війна сколихнула кожного: не тільки дорослих, але й нас, дітей. Просто, можливо, ми не завжди можемо висловити чи пояснити всі наші переживання.

Воєнні події принесли зміни в життя кожного українця, але й з ними – ще страх невідомості й хвилювання. Коли тривалий час перебуваєш у такому стані, коли спочатку боїшся окупації, потім сигналу сирен, до яких згодом звикаєш, і тобі здається, що вже знаходишся на межі, про що ти переважно думаєш? Про кого дбаєш?! Кожен з оточення переймався своїми рідними й близькими, а мій батько як на початку війни, так і до сьогодні допомагає сім'ям, які цього потребують. Він роздає гуманітарну допомогу, підтримує людей добрим словом і завжди намагається розрадити. З початку повномасштабної війни батько пригнав чотири автомобілі для військових бригад.

Не лишив осторонь і найменших – дітей. Попри те що ми проживаємо зовсім поряд біля лінії фронту, батько не зраджує свою мету! Усупереч небезпекам і тривогам, біля храму, де він служить, організовує розважально-повчальну програму для малечі. А ще шукає спонсорів, аніматорів, волонтерів, щоб усе літо діти з Донецчини, які залишились тут, хоч трішечки розважились і повеселились. Так приємно бачити радісних дітей, у яких щасливі усміхнені обличчя, а не сльози на очах!

Мій тато для мене є людиною, яка всупереч усім життєвим негараздам йде до своєї мети, хто допомагає людям, особливо тим, які втратили надію.

Я ціную й люблю свого батька. Для мене дуже важливо, щоб на його обличчі завжди була усмішка. Тож я докладу всіх зусиль, щоб батько пишався мною, як я ним.

Агнешка Мокшицька

15 р., м. Львів

Я незряча дівчина з міста Львова.
Я особлива, бо маю ваду зору. Проте
варто пам'ятати: у наших вадах
наша сила. Я навчаюсь у дев'ятому
класі Львівської спеціальної школи
№ 100 для дітей з вадами зору.
Стараюсь не обмежувати себе,
бо маю стимул жити на повну.
Обожнюю тварин, дощ і ... манго.
Римую почуття. Пишу вірші та
оповідання, маю дипломи з конкурсів
«Поетичний рушник», «Вірші
для Бога» та ін. Мої оповідання
друкували в книжках, газетах
і журналах. Поезія — це джерело,
з якого я черпаю сили. Мені
подобається поезія Ліни Костенко
та Сергія Жадана.

Вірю в те, що світ можна змінити,
якщо почати з себе.
Будьмо простішими й
добрішими — тоді світ
буде добрішим до нас.

*Мій вірш присвячений Дмитрові Коцюбайлу — справжній легенді України.
Він є прикладом патріотизму, який повинні наслідувати всі. Дмитре,
я знаю, що ти мене чуєш, дякую тобі уклінно за те, що ти зробив
для нашої країни! Ми завжди пам'ятатимемо тебе. Героям слава!*

У тебе пластина в ключиці,
Та це тебе не спиняє,
Ні разу не здав ти позицій,
Бо дорожче України немає.

Пам'ятаю, як ти колись сказав:
«Померти за Україну не боюсь!»
Мабуть, тоді ще не знав,
Що станеш героєм комусь...

Ніхто не вірить, що тебе нема,
Твої вовки нищать супостата,
Убили тіло, та жива душа,
З небес нам будеш помагати.

Ти був художником, Да Вінчі,
Закінчивши навчання, малював ворожою кров'ю,
Завжди рятував ти інших,
Тому огорнутий любов'ю.

***

На могилі твоїй посаджу яворину,
І покладу синьо-жовтий наш стяг,
Ти помер за вільну Україну,
І назавжди лишився героєм у серцях...

Валерій Наказненко

17 р., Полтавщина

У мене є старший брат, який з перших днів війни пішов до ЗСУ, щоб захищати нашу неньку Україну. Він для мене герой як й інші воїни, що боронять нашу землю.

Я захоплююсь спортом, риболовлею, граю в шахи, люблю читати, пишу для себе вірші. Вирішив написати про свого кумира – генерала Валерія Залужного. Я захоплююся цією великою людиною, гордістю нашої країни, він просто геній і великий стратег. Упевнений в тому, що він увійде в підручники історії України.

Залізний генерал

Четверту добу в траншеях калюжі,
горить нескінченно бахмутський редут.
Утримуйте фланги, мій генерале Залужний,
а ви, солдати, окопуйтесь тут.
Мелькають солдати... І тяжко їм в окопах, але земляк стоїть за земляка.
Мій генерале Залужний і ти солдате, ви ще підіймете бокали вина.
Воїне, лицарю славний, ти зброю тримаєш у руках,
щоб на нашу Україну злий не зазіхав орк.
Будь мужній і будь достойний ти слави своїх батьків,
відважний український воїне, нащадку славних козаків!
Ти як звичайний солдат
і тепер захищаєш рідний край від московських катів.
Нечисть бісівську геть проганяєш, що зі зброєю вдерлася в дім.
Знаю, Валерію, ти скучив за рідним будинком своїм,
Бог чує молитву твою.
Повернешся додому ти живим.
Вірю, буде твоя перемога й майбутнє щасливе життя.
В Україну я вірю і в Бога й чекаю на Перемогу щодня.
За народ зруйнуй, генерале,
уже той царський трон, за Україну, за неньку.
Приходь живим, сину України,
з боїв за цілісність країни, за волю народу.
Приходь із щитом, а на щиті лежать хай вороги твої.
Є важкою твоя дорога, але Бог тобі вкаже шлях.
Ми чекаємо тебе з Перемогою й в селах, і в містах!
Пишаюся тобою за те,
що мир мені зберіг і відважно йдеш до бою.
За те, що в ці важкі часи не бачить тебе мати.
І ні дружину, ні дітей не можеш обійняти.
За те, що в мене мирний день, живу, навчаюсь, граю,
що мирне небо наді мною, що я війни не знаю,
що вона не зайшла в мій дім, за те,
що нині кожен день і кожну хвилину
ти ризикуючи життям борониш мене.

Орест Рибалка

19 р., м. Кременчук
(Дніпропетровщина)

Мене звуть Рибалка Орест, я родом з Львівщини. Мої головні захоплення – це музика, навчання та IT-технології. З дитинства я мріяв стати відомим програмістом, вчителем. А ще, хоча багато часу займався музикою, розумів і важливість освіти, якій приділяв багато часу. Я брав участь у багатьох конкурсах, навчався на курсах з різних напрямків: педагогіки, психології, IT-технологій, літератури тощо. Я отримав повну середню освіту в Кременчуцькій ЗОШ № 3 та вступив до Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. А ще я беру участь у соціально-корисному IT-проекті “METATECH CHARITY”.

Моя головна мрія – зробити внесок у розвиток IT в Україні та сприяти впровадженню сучасних методів освіти.

ГЕРОЇ В НАШИХ СЕРЦЯХ

Презентацію підготував
Рибалка Орест

А ТЕПЕР ПОЗНАЙОМИМОСЬ З
НАШИМ ГЕРОЄМ

Денис Макаровський
Герой України

24 ЛЮТОГО

• 24 лютого 2022 року, день, коли росія напала на Україну, назавжди залишиться в пам'яті кожного, хто пережив це. Незалежно від того, де кожен українець зустрів війну – в Харкові, Києві, Львові, на фронті або у власному будинку, в дорозі або за кордоном, багато хто сказав, що за їхніми відчуттями, цей день ніколи не закінчувався.

#УспішніУкраїнці_проУспіх

*«Успіху в житті сприяє формула:
ідея + віра в неї + робота на результат.
Важливо робити те, що ти любиш, у що
віриш.»*

Андрій Худо (1978),
підприємець, ресторатор, співвласник та співзасновник
Холдингу емоцій «! FESr»

*«Успіх – це неймовірний збій маси
обставин. Але в першу чергу це працьовитість
в одному напрямку з відором шети.»*

Вахтанг Кіпіані (1971),
журналіст, публіцист, письменник, історик, головний
редактор інтернет-проекту «Історична правда»

*«Ніщо так не окриляє людину, як любов
і успіх. Успіх, на мій погляд, – це привнести
що щось хороше в це життя, а не забирати.»*

Лариса Денисенко (1973),
письменниця, адвокатка, правозахисниця, телеведуча

Максим Брежнев

16 р., м. Маріуполь (Донецчина);
тимчасово в Одесі

Я з міста Маріуполя, але наразі вимушено проживаю в Одесі. Ще до повномасштабної війни мене зацікавили письменники 20-го сторіччя, особливо після знайомства з творчістю Джорджа Орвелла. Тому з впевненістю можу сказати, що моїм захопленням є читання. Уже три роки самостійно навчаюся гри на гітарі, також цікавлюся історією.

Написати розповідь вирішив про діда, оскільки в дитинстві мене дуже вразила його життєва історія — те, як він розповідав про бокс, й те, як умів розповідати анекдоти. Він для мене був справжнім наставником.

Мрію про найшвидшу перемогу України й повернення додому.

На згадку про Гойхмана Валерія Олександровича — дідуся, батька, наставника...

Ця історія про батька, наставника та вчителя, ця історія про мого любого дідуся. Валерій Олександрович народився 1 травня 1941 року в Одесі. Його родина була звичайною, радянською, щоправда, повністю складалася з етнічних євреїв українського походження, що в антисемітському СРСР автоматично ставило клеймо «жид».

Дідусь народився за 51 день до Другої світової війни, тож побути одеситом він встиг недовго. 22 червня 1941 року перші бомби впали на українську землю й родина дідуся зрозуміла, що треба рятуватися. Евакуаційний потяг, страшна паніка, розриви снарядів... Усе це чекало звичайну родину на шляху до порятунку. Евакуація закінчилась на узбережжі Азовського моря, у портовому місті Маріуполі. Потяг не зміг рухатися далі, а тому всі біженці були змушені залишитися там, під постійним страхом, що війна добереться й туди. Через пів року німецьке військо дійшло до берегів Азову. Дідусевій родині не залишилося нічого, окрім як переховуватися вулицями Маріуполя. Гауляйтери та солдати, постійний страх що тебе знайдуть — усе це був порядок денний окупованого міста.

Батько дідуся, мій прадід, з перших днів вторгнення пішов у фронтовики, пройшов всю війну, але 9 травня 1945 його серце, на жаль, не витримало...

Родині вдалося вижити й у 1944 році вийти з підвалів. Дитинство дідуся проходило в післявоєнному Маріуполі, в Одесу він приїде тільки через 20 років, як гість міста, а не його мешканець, але про це пізніше.

Дитинство Валерія Олександровича не можна було назвати легким. Післявоєнні роки далися всім дуже важко. Антисемітизм у СРСР набував нових обертів, саме тому дідусь ніколи й нікому не розповідав про своє поход-

ження й свою родину, а коли з кимось вітався, завжди називався «Вадиком». У школі його часто дражнили «жидом», а на вулиці друзів було не так уже багато. Найближчим другом дідуся був Володимир Костюк. З ним вони в дитинстві почнуть цікавитися боксом, спочатку щоб просто захистити себе, а потім вже професійно. Дідусь розповідав, що через його національність мало хто хотів брати його в учні, проте один такий тренер таки знайшовся, і ця подія, без сумніву, змінила дідуся життя назавжди.

Тренування давалися важко. У свої 12 років дідусь уперше боровся на рингу, у цьому ж віці здобув першу перемогу — це був прорив. Усю свою юність дідусь ні на хвилину не залишав бокс, який став основним двигуном його життя. У віці 18 років дідусь уже міг судити на рингу. Його досвід дозволив йому вирватися з «дворових організацій» у справжній спорт. У 20 років його запросили до участі у ще молодому тоді змаганні «Макар Мазай» як суддю. Якби не дідусь, це змагання так би й лишилося локальною подією, але він зробив його відомим на всю нашу країну. Перші запрошення до Федерації боксу, перші закордонні змагання, перші учні. Дідусь тренував цілі команди, робив зі звичайної «шпани» справжніх майстрів спорту.

Перша поїздка до США надала гучної відомості всьому, колись маленькому, маріупольському спорту. Дідусь отримав звання судді вищої категорії. Після розпаду СРСР отримав посаду Президента федерації боксу в Маріуполі й в нагороду за свої досягнення — звання «Почесного громадянина міста». Навіть перебуваючи на пенсії, він продовжував набирати нових учнів і брати участь у змаганнях як суддя. На жаль, у 2014 році маріупольський спорт зазнав сильного удару через війну на сході України. Багато хто поїхав з міста, багато хто боявся приїжджати на змагання. Проте удар — це ще

не нокаут. Протягом усього свого життя дідусь будував український спорт, війна не зламала його. У 2015–2021 роках змагання все ж таки були проведені, зокрема славетний «Макар Мазай». Дідусь ніколи не зраджував бокс та українській спорт загалом, завжди робив усе, щоб він існував і розвивався. У 2021 році дідусь провів свій останній «Макар Мазай»...

На жаль, 4 січня 2022 року його серце зупинилось. Дідусь народився за 51 день до війни та помер за 51 день до нової війни.

Зараз російський окупант намагається знищити все те, що мій дід будував усе своє життя. Намагається винищити будь-яку згадку про колись щасливе життя в Маріуполі. Хіба ми дамо йому це зробити?! Прямо зараз дідусь з нами на небесному фронті боронить наш рідний край. У стійці з його безмежним бойовим духом.

Олег Мітін

11 р., Донецчина; тимчасово на Закарпатті

Я народився на Донеччині й проживав там до 2022 року. Зараз живу на Закарпатті й навчаюся в ліцеї. З дитинства мріяв досягти успіху й зробити щось величне, дуже захоплююся українцями, які змогли стати видатними. Я сумлінно вчуся, займаюся спортом і творчістю, мрію в майбутньому стати успішним українцем, про якого буде говорити світ. Попри те, що в Україні триває війна, й моя сім'я втратила свій рідний дім, я не здаюся й вірю, що Україна переможе, буде мир, і я зможу досягти успіху всупереч усьому й своїми справами прослаблю Батьківщину.

Мій твір про людину, історію життя й успіху якої я захоплююся, – Андрія Шевченка – видатного футболіста, на якого рівняються, кого наслідують. Я був уражений тим, що звичайний хлопець з України зміг стати відомим на весь світ. Своєю наполегливою працею він зміг здобути шалений світовий успіх, водночас він не забув Батьківщину. Він є героєм України й зараз тренує нашу збірну. Андрій Шевченко – мій кумир, людина, яка гідна пошани!

Мій кумир – кумир мільйонів

Прізвище його величне
І відоме на весь світ,
З юних років прославляє
Сильний український рід!

Був у дитинстві простим хлопцем
І дорослих шанував,
Він до спорту припав серцем,
У футбол із завзяттям грав.

Він на Київщині виріс
І легендою там є,
Про «Динамо» днями мріяв
І таки здобув своє!

Виступав чудово, вправно,
У тандемі з ним Ребров,
І за київське «Динамо»,
Вони бились знов і знов.

Зіркою тоді засяяв!
Було безліч перемог!
Став в Італії відомим,
Серед інших грав зірок.

Скільки був він чемпіоном!
І здобув «Золотий м'яч»!
Виграв «Лігу чемпіонів»!
Не здавався від невдач.

Є найкращим бомбардиром!
Голеадор навіки!
І здається справжнім дивом,
Як він забиває голи!

Став Героєм України,
Здобув безліч нагород.
Гордість власної родини
Та синочків чотирьох.

А тепер він супертренер!
Збірну нашу він веде,
Щоб у цілیم світі знали:
В Україні сила є!

Славний наш Андрій Шевченко,
Наша гордість, наша міць!
«Шева» – символ України,
Його прізвище гримить!

Став по-справжньому успішним
І кумиром багатьох.
Його доля, його слава,
Українцям усім урок.

Не здавайтесь, працювати
Над собою день за днем,
Щоб відомим у світі стати
Й гордим іменем своїм!

Буде славна Україна
Справами синів своїх,
І розквітне Батьківщина,
І не буде більше лиха!

Кіріл Яценко

17 р., м. Кривий Ріг
(Дніпропетровщина);
тимчасово в Києві

Я народився й проживаю в місті Кривому Розі. Закінчив дев'ять класів загальноосвітньої школи 69, потім вступив до Юридичного коледжу національного університету "Одеська національна юридична академія" на факультет "Право". Я різностороння розвинена особистість. У мене є чимало занять, які мене захоплюють. Найбільше люблю займатись спортом, перевагу надаю єдиноборствам. Я прагну реалізовувати себе в різних сферах, тому надіюсь, що в майбутньому мої улюблені заняття принесуть мені користь. Я захоплюсь Жаном Беленюком не тільки як спортсменом, а й як особистістю в цілому. Цілеспрямованість, стійкість, наполегливість, самодисципліна та завзятість Жана надихнули мене написати твір саме про нього.

Є мета – немає перешкод

Я завжди цікавився спортом. З дитинства мене захоплювали історії видатних спортсменів. Їх життєвий нелегкий шлях до здобуття перемоги. Спортсмени – це люди, в яких є мета.

У кожного з нас є людина, про яку ми знаємо майже все, здобутки якої надихають нас на нові звершення. Це людина, яка є взірцем для нас, якості якої ми хочемо втілити й у собі, адже мати кумирів у дитинстві – це так природно.

Одним із моїх кумирів є Жан Беленюк.

Пам'ятаю, як ми з батьками дивились телевізор, і я вперше побачив змагання з греко-римської боротьби. Ось тоді й дізнався про Жана Беленюка. Яскрава зовнішність. Темний колір шкіри й жовто-блакитний прапор. Справжній «руандійський українець».

Надворі був 2010 рік. Чемпіонат світу. Тоді він став другим, але це був тільки початок його шляху до «золотих» перемог. Уже через рік Жан став чемпіоном Європи серед юніорів й отримав бронзову медаль на чемпіонаті світу з греко-римської боротьби.

Він набирався сил і досвіду для того, щоб узяти участь у дорослих змаганнях. І результат не змусив на себе довго чекати. У 2012 році на чемпіонаті Європи у Белграді український борець став бронзовим призером турніру.

Я завжди думав, що у сильних дорослих чоловіків у дитинстві завжди був яскравий приклад їхніх татусів, що лише маючи тата, у тебе є на кого рівнятися.

Проте історія Жана доводить, що це не завжди так...

По батькові він Венсанович. Батько майбутнього знаменитого спортсмена, руандієць-хуту за національністю, Венсан Ндагіджімана навчався в Київському авіаінституті. На весіллі друга познайомився з киянкою Світланою. Вони зустрічалися п'ять років, але потім його викликали на батьківщину, де тривала громадянська війна.

Більше в Україну Венсан не повернувся. У 2001 році він загинув в автокатастрофі. Жан знає його тільки за фотографіями.

Його виховувала мама і бабуся. Таке собі «жіноче царство» виховало справжнього чоловіка й успішного спортсмена.

Я дивився його інтерв'ю, де він розповідав про їхню неможливу сім'ю, попри це він ріс щасливою дитиною.

У дев'ять років почався його спортивний шлях. До того були спроби у футболі, карате і навіть у танцях, але його серце обрало боротьбу.

Я думаю всім нам потрібен час, для того щоб зрозуміти якою дорогою нам іти. Життя дає багато стежок і варіантів. Треба лише обрати те, що тобі найближче по духу. Починати свій шлях і ставати кращими й сильнішими.

І щодо кумирів, то Жан не виняток. У того маленького хлопчика він теж був – його перший тренер.

Віталій Киселиця багато в чому замінив хлопчикові батька. За словами Жана, він учив його не тільки техніці в боротьбі, а й побутовим речам, наприклад, пранню.

Дивно, але багато хто з чоловіків і у 60 років того не вміють. Мабуть, у них не було таких добрих наставників і кумирів. Чи може їхніми кумирами були якісь рок-зірки, які славились п'яними погромами гримерок. Не знаю...

У багатьох дітей, і особливо підлітків, кумирами є «той самий сусід з третього під'їзду, який може пляшку пива відкрити зубами». На жаль, у мене теж свого часу були такі.

Жану, мабуть, одразу пощастило розпізнати свого кумира і наслідувати його. Адже в спорті він все-таки здобув найвищу нагороду, здобувши першу для України золоту медаль на Олімпіаді-2020 у Токіо. Шлях до цього важливого досягнення був довгим й тяжким.

Однак відомий він не лише спортивними досягненнями, але й політичними амбіціями. За кордоном спортсмени стають обличчями відомих брендів. Запускають у продаж свої парфуми, білизну, а у нас часто спортсмени продовжують свій шлях від спорту до допомоги людям. Жан працює першим заступником парламентського комітету з питань молоді й

спорту. Я думаю ця посада на 100 % йому підходить, і він у своїй стихії.

10 березня 2021 року в рамках реалізації проєкту «Залучення відомих особистостей з метою ресоціалізації та мотивування засуджених осіб до реалізації життя без порушень закону» Жан Беленюк відвідав неповнолітніх ув'язнених державної установи «Київський слідчий ізолятор».

Мотиваційна зустріч пройшла в дуже захопливій, теплій і доброзичливій атмосфері. Під час заходу спілкувались про те, що кожен може зробити у своєму житті помилку, але головне – зробити правильні висновки й намагатися більше не оступатися на своєму шляху для досягнення успіху в житті. Також спілкувались про спорт, його роль у житті, культуру в країнах світу.

Хлопці розповідали про своє життя, інтереси, ділилися тим, що майже всі раніше займалися різними видами спорту, а зараз у них є можливість грати у футбол, настільний теніс тощо. Спілкуючись, вони пообіцяли Жану, що повернувшись до звичного ритму життя, знов підуть на секції.

«Я впевнений, що кожна людина, яка оступилась, має право на другий шанс розпочати життя з нової сторінки. І держава, і суспільство мають створити всі необхідні умови для цього», – наголосив Жан наприкінці зустрічі.

Історія українського народу неймовірно велика й не може не вражати. Серед видатних українців письменники, композитори, артисти, політичні діячі, співаки, художники, журналісти, футболісти й багато інших, які творили й продовжують творити історію України. Я низько вклоняюсь кожному й пишаюсь, що я є частинкою народу, який подарував світу таких видатних особистостей!

#УспішніУкраїнці_проУспіх

«Успіх – це тітка дачення мети і внутрішній світ. [А щоб досягти миру], необхідно намагається ставитися до інших так, як хотів би, щоб ставилися до тебе.»

Андрій Куликов (1957),
український журналіст, редактор,
радіоведучий, телеведучий, актор

«Формула успіху дуже проста і відома: талант і працездатність. Адже Бог дає нам талант, а решта ти відпрацьовуєш і реалізуєш.»

Анатолій Криволап (1946),
художник

«Успіх – це своєчасно виявлені і професійно розвнені здібності плюс працьовитість і удача.»

Євген Комаровський (1960),
педіатр, автор популярних книг для батьків, телеведучий

Мирослава Сокоринська

13 р., м. Дніпро

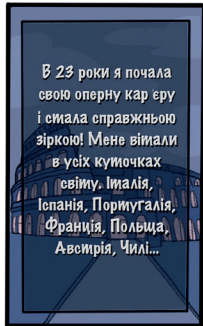
Мені здається, що я малюю все своє життя. Я маю безліч великих і крихітних скетчбуків. Деякі завжди наготові в моєму рюкзаку, щоб у мене була змога швидко перенести на папір усе цікаве, побачене навкруги. Я споглядаю людей у кав'ярнях, собак і дітей на вулицях, замальовую хмари та рослини.

А ще я обожнюю вінтажні речі, малюю плаття різних епох і знаю, які деталі відрізняють одяг 20–30-х рр. XX століття.

Я планую стати сучасною художницею-ілюстраторкою чи, можливо, фешн-дизайнеркою, або кимось іншим. У будь-якому разі, я робитиму те, що вмію та люблю.

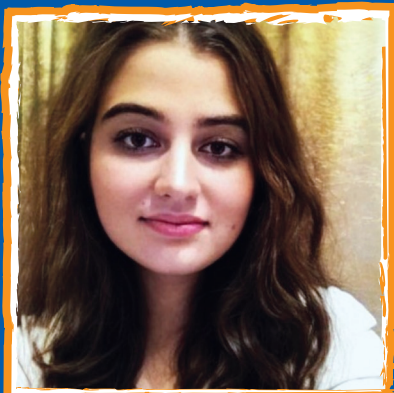

Діана Здебська

16 р., м. Слов'янськ (Донецчина)

Я родом із дуже затишного й гарного міста Слов'янська, що на Донецчині. Навчаюсь у 10-А класі ЗОШ № 4. Неодноразово була учасницею шкільних олімпіад, регіональних і всеукраїнських конкурсів.

Із самого дитинства я відчувала пристрасть до читання й музики, які є моїми найбільшими вподобаннями. Книжки стали тими вірними друзями, які ввійшли в моє життя, подарували радість і натхнення. І саме ці два захоплення підштовхнули мене до участі в конкурсі «Успіх усупереч». Я вирішила спробувати себе в літературному жанрі, обравши форму написання інтерв'ю. Оскільки музика — це друге моє захоплення, тому героїнею моєї роботи стала видатна українка, яка підкорила музичний Олімп оперної сцени.

Подорож у часі з незрівнянною Соломією Крушельницькою

Чи тільки терни на шляху знайду,
Чи стріну, може, де і квіт барвистий?
Чи до мети я певної дійду,
Чи без пори скінчу свій шлях тернистий, —
Бажаю так скінчити я свій шлях,
Як починала: з співом на устах!

Леся Українка

«Віагнерівська примадонна» ХХ століття. Найвидатніша співачка світу, яка була однією з п'яти найвідоміших свого часу, виступати з якою на одній сцені прагнули славетні Федір Шаляпін, Енріко Карузо, Тіто Руффо. Вродлива жінка з величезним талантом і неперевершеним голосом, який полюбив Європу, Південну Америку й залишався в пам'яті тих, хто її слухав, назавжди. «Найпрекрасніша й найчарівніша Батерфляй», «незабутня Аїда», «найчарівніша Чіо-Чіо-Сан», «неповторна Галька», «єдина у світі Джоконда», «ідеальна Брунгільда», «найпрекрасніша Соломія», «дивовижна Валькірія», «виняткова Лорелея»... Символ української опери, української музики, українського мистецтва. Усе це — Соломія Крушельницька.

Я заінтригувала вас? Чи хотіли б ви, сучасні українці, переконалися в правдивості таких епітетів і звань стосовно цієї оперної діви? Адже ми живемо в часи високих технологій і штучного інтелекту, тому уявімо, що маємо змогу скористатися машиною часу, яка допоможе нам перенестися в минуле й поспілкуватися з українською оперною примадонною. Вирушаймо разом?!

Яка краса! Ми одразу опинилися в Північній Італії, у місті Брешіа. На календарі 28 травня 1904 р. Погляньте, та це ж театр «Гранде», і саме зараз тут розпочинається вистава опери «Мадам Батерфляй», де головну партію виконує наша українська неперевершена оперна співачка Соломія Крушельницька. Мрії збува-

Крушельницької при згадці, що перед нею її земляки), обережно поставили перше питання.

Соломіє Амвросіївно, ми дуже раді, що випала нагода поспілкуватися з Вами. Скажіть, будь ласка, коли у Вас прокинулося бажання присвятити життя оперному співу? Ще з дитинства чи, можливо, це прагнення виникло несподівано?

Вітаю вас, мої юні шанувальники, залюбки відповім на ваші запитання. Я із самого раннього дитинства хотіла співати, із задоволенням виконувала почуті в селян народні пісні. Коли була маленькою дівчинкою, любила грати на фортепіано. Також з десяти років виступала в хорі, який організував мій батько. Уперше я мала змогу виступати перед публікою на Шевченківському концерті саме разом із хором, яким диригував тато. Іноді могла заступати батька в цій справі.

Розкажіть, будь ласка, як розпочинався Ваш творчий шлях? Він був легкий чи тернистий?

Свій творчий шлях я розпочала завдяки батькові. Звістку про моє бажання стати співачкою оточення сприйняло упереджено: я галицька попівна, донька священника, а сцена й мистецтво вважались легковажними заняттями для вихідців з таких родин. Однак тато попри всі наявні на той час стереотипи, підтримав моє прагнення присвятити життя мистецтву й відправив навчатися до Львівської консерваторії. Там я здобувала музичну освіту в професора Валерія Висоцького, після чого дебютувала на сцені Львівського оперного театру. Потім доля звела мене з Джеммою Беллінчоні, яка й

ються—і ось ми в залі, де у світлі софітів Соломія демонструє свою гру, своє дзвінке драматичне сопрано, вона й справді прекрасна! Саме завдяки її таланту, ця тріумфальна постановка настільки сподобалася глядачам (а нас ще й розпирала гордість за таку землячку), що ком-

позитора Джакомо Пуччіні та акторів публіка вісім разів викликала на сцену. «Браво! Бравісімо!»—лунало над склепіннями театру. Долоні палали від оплесків, на сцену посипався дощ із квітів.

До речі, ми тут випадково підслухали від сусідів по партеру, що це друга спроба автора представити свій витвір. Першого разу головну партію виконувала інша співачка—вистава зазнала повного провалу й була обурено освістана глядачами.

Усе, сумнівів щодо таланту Соломії Крушельницької в нас не залишилося, нам неодмінно треба було зустрітися з нею, поспілкуватися, передати вітання з Батьківщини й поцікавитися секретом її успіху. Після вистави нам вдалося проникнути за театральні лаштунки (хоча це було ой як нелегко) і взяти **інтерв'ю** в нашої «найчарівнішої Чіо-Чіо-Сан». І, так, нас попередили про замкнутість співачки, вона вміла оберігати свій особистий простір від чужих очей, але ж «Успіх усупереч...», тому ми наполегливо йшли до своєї мети.

Привітавшись, ми подякували за емоції й неперевершену гру на сцені (тут нам упевненості надали ледь помітні іскринки, які випромінювали очі

підштовхнула до подальшого навчання в Італії. І знову плече батька у вирішальну мить. Він дістав у банку позику й разом зі мною вирушив до Мілану. Там я щодня по шість годин займалася музикою, сценічною майстерністю, вивченням мов, а решту часу витрачала на читання та листування, тож за рік уже мала можливість успішно виступати на сценах світових оперних театрів.

Проте я не хотіла на цьому зупинятися (розуміла, що вік оперної співачки, як і балерини, швидкоплинний, треба багато чого встигнути, прагнула самовдосконалення), тому в 1895 році поїхала до Відня, щоб опановувати складні партії в операх Ваґнера. Через чотири місяці наполегливої праці відбувся мій перший виступ у ролі Ельзи з опери «Лоенгрін». Загалом не можу сказати, що мій творчий шлях був легким. Робота над голосом, вивчення партитур, вживання в образ, часті переїзди — це складно, але неймовірно цікаво й захопливо. Це те, чим живе моя душа!

Ми щойно стали свідками миті Вашого успіху й слави. Чи є у Вас якісь життєві правила або принципи для того, щоб стати успішною людиною?

Мої юні друзі, не знаю чому, але ви у мене викликаєте таку довіру, я рідко для когось можу оголити свою душу. Правила до успіху, запитуєте? Насправді, щоб досягти успіху, потрібно пройти великий і складний життєвий шлях, не один раз наступити на терня. Коли я стала відомою оперною артисткою, розуміла, що без самодисципліни й наполегливості навряд чи я змогла би бути тією людиною, якою стала зараз. Щодня дотримуюсь усталеного режиму й обмежую певні свої забаганки. Також моїм важливим життєвим правилом є самовдосконалення навичок і постійне навчання. Я не жаліюся, бо дуже люблю те, чим займаюся, і роблю це з величезним задоволенням!

Соломіє Америкосівно, а чи траплялись на Вашому шляху до успіху якісь перешкоди? Якщо так, то як Ви їх долали?

Хочу зауважити, що через мою цілеспрямованість життя поруч було не дуже комфортним ані для

рідних, ані для співробітників. А ще я оперна співачка (на якусь мить в очах Соломії промайнула туга), яка на вівтар високого мистецтва поклала тиху радість материнства й душевний спокій найближчих. Звісно, як і у будь-якої людини, у моєму житті траплялась безліч труднощів. Сценічне життя — це не тільки успіх і слава, це ще й образи, пересуди, заздрість та інтриги... Проте, знаєте, я ніколи їх не боялася, бо кожну з них розглядала, як можливість для мого зростання й розвитку. Навіть найтяжча ситуація може стати тлом для нашого успіху, якщо ми не опустимо руки й будемо рішучими. До того ж я вважаю, що шляху без перешкод не існує, бо він приведе в нікуди.

Пані Соломіє, як Ви ставитесь до того, що деякі країни Європи, а саме Польща та Італія, уважають Вас своєю національною гордістю?

Можливо, це не дуже скромно звучатиме з мого боку, але я з легкістю можу виконувати будь-який репертуар вісьмома мовами — італійською, німецькою, французькою, іспанською, англійською, польською, російською і, звісно ж, українською. Тому, переймаючись не тільки мовою, а й культурою народу, перед яким стоїш на сцені, якщо не дозволяєш собі схибити, сфальшивити, то й глядач відповідає взаємністю й сприймає тебе як свою. Моє походження знають усі, національність я не змінювала й ніколи не зміню, попри те що підлизування й ставання під прапори сильніших іноді приносять вигоду. Щороку приїжджаю з виступами до рідної України. На всіх гастрольях зі мною мій талісман — Шевченків «Кобзар». На моїх концертах завжди звучать пісні рідною українською мовою. Найулюбленіші — в аранжуванні М. Лисенка.

Останнє запитання: які поради чи побажання у Вас є для наступних поколінь?

По-перше, ніколи не зупиняйтеся на досягнутому. Щодня продовжуйте навчатися й вдосконалювати свої навички. По-друге, не бійтеся спробувати зробити щось нове й вийти із зони комфорту. Відсвіт будь-якої геніальності й таланту — це результат несамовитої пра-

ці, тому не шукайте легких шляхів. Я знаю, щоб поговорити зі мною, ви скористалися машиною часу, тому із цих далеких для вас часів ще раз хочу наголосити, що без праці будь-який талант буде розвіяний вітром. І остання, але не менш важлива порада — пам'ятайте, чиїх батьків ви

діти, яка земля вас виплекала. Будьте самими собою! Не бійтеся своїх мрій та прагнень, не лякайтеся труднощів, тільки так ви обов'язково досягнете «Успіху всупереч», вірте в себе!

Соломіє Амвросіївно, ми щиро вдячні Вам за те, що викраjali для нас краплинку свого дорогоцінного часу. Упевнені, що Ваші слова та поради стануть джерелом натхнення для багатьох людей. Бажаємо творчих успіхів та подальших здобутків у кар'єрі оперної співачки. Низько вклоняємося перед Вашим талантом і неперевершеністю!

Крушельницька Соломія Амвросіївна (1872–1952)

Наразі машина часу успішно повернула нас у сьогодні, і чомусь захотілося продовжити знайомство з героїнею цієї розповіді, чи не так? Соломія залишилася в минулому столітті, вона там, в Італії — молода, красива, сповнена натхненням і творчими задумами. А тут, в Україні, вона продовжує жити в наших серцях, її успіх усупереч — це той вогник, який вестиме за собою мільйони, і яким ми завжди будемо пишатися. Тож пройдімося вуличками Львова й за-

вітаймо до Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької.

Соломія Крушельницька походить зі шляхетного українського роду Крушельницьких гербу Сас. Народилася 23 вересня 1872 року в сім'ї греко-католицького священника в селі Білявинці на Тернопільщині. Вона підкорила найпрестижнішу оперну сцену La Scala. У великій залі музею театру La Scala стоїть її барельєф між портретами Руджеро Леонкавалло та Енріко Карузо.

Це неймовірно сильна та дивовижна жінка. Аристократка, яка має сільське походження.

Вона змогла подолати всі труднощі й втрати під час Другої світової війни. У радянській Галичині пережила багато випробувань і принижень, бідність. У неї відібрали можливість повернутися до Італії й співати на театральних сценах світу, але Соломія Амвросіївна не скорилася, не відмовилася від співу й продовжувала викладати вокал у Львівській консерваторії. До останнього свого вдиху, не зважаючи на смертельну хворобу, вона була разом з пісню й музикою. «Бажаю так скінчити я свій шлях, Як починала: зі співом на устах!» — ці слова ще однієї геніальної представниці нашого народу Лесі Українки стали життєвим кредо й для Соломії Крушельницької. У 1951 р. їй присвоїли звання заслуженого діяча мистецтв УРСР й звання професора.

Дар'я Близнюк

16 р., м. Дніпро, тимчасово в Чехії

Я з міста Дніпра, але після початку повномасштабного вторгнення перебуваю в Чехії. У дитинстві вісім років займалась класичними й народними танцями. Захоплююсь музикою та літературою. Люблю співати й тривалий час хотіла грати на музичному інструменті, тому з початку року почала вчитись гри на укулеле, а нещодавно на гітарі. Також декілька років пишу для себе вірші. Вивчаю англійську та чеську мови. Зараз перейшла в одинадцятий клас і готуюсь до складання іспитів.

Подорожі за покликом серця

Що таке успіх? Кожна людина, якій ви поставите це питання, скаже різне, і саме в цих відповідях будуть приховані персональні життєві цінності, прагнення й цілі. Мабуть, усі з дитинства мріяли досягти в майбутньому успіху. Чому? Бо більшість людей асоціює це явище з тим, що неодмінно приносить щастя, а кожна людина прагне бути щасливою.

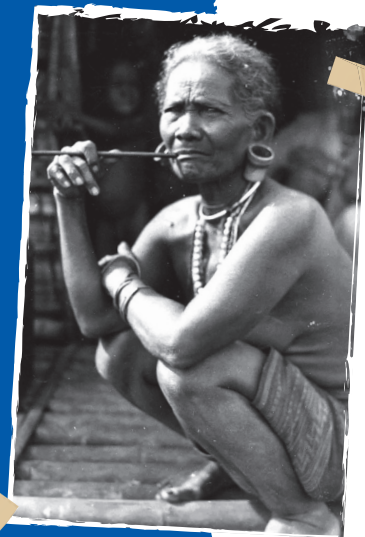
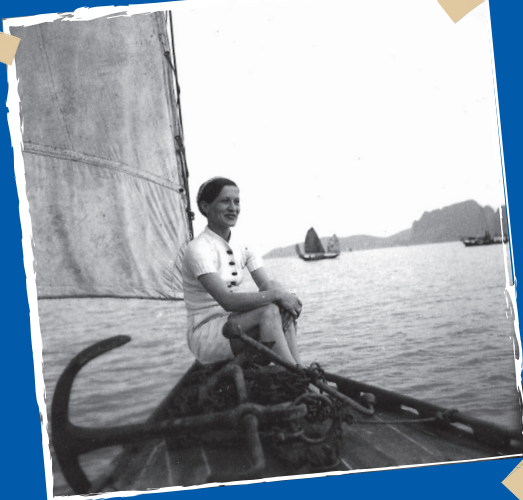
Усе життя я цікавилась тим, як досягти успіху і як самореалізуватись. І ця тема особливо гостро важлива для мене зараз, коли я маю визначитись з тим, що хочу робити в майбутньому. Якби мене запитали, що таке успіх, я б неодмінно сказала — повна свобода. Свобода мислити, обирати, творити, надихатись. Бути вільною від думки оточення, вільною від своїх страхів, від суспільних упереджень — це те, що я вважаю справжнім успіхом, це те, що є щастям для мене. Бути неначе птахом, що здіймається вгору до безмежних просторів, де він сам обирає, де його путь. Жити й займатись улюбленою справою, якою ти палаєш, яка здійснює тебе, як цього самого птаха в небо — це і є для мене успіх.

Мене завжди надихали люди, які попри всі труднощі, усе одно йшли за своїми мріями й найщирішими бажаннями. Ті люди, що не боялись інколи піти проти нав'язаних суспільством стандартів, упереджень і заборон. Колись я почула про одну українку з маленького села Германів (нині Тарасівка) на Галичині, чия історія так вразила мене, що я довго не могла перестати про неї думати. Софія Яблонська — жінка, що жила 100 років тому й була першою українською тревел-блогеркою.

Народилась майбутня мандрівниця 1907 року в сім'ї звичайного сільського священника. Вона хотіла стати акторкою, навчалась у Драматичній школі у Львові та навіть керувала двома кінотеатрами. Пізніше дівчина вирішила, що хоче навчитись більшого, а тому у свої 20 років зібрала речі й поїхала сама в Париж.

У Парижі Софія захоплено вивчала мистецтво, працювала манекенницею та моделлю для художників, ідеально вивчила французьку мову й навчалась техніки знімання документального кіно. Саме там молода дівчина познайомилась з багатьма людьми, що описували свої подорожі до (на той час)

Ілюстрації — фотографії, що зробила Софія Яблонська під час своїх подорожей

екзотичних країн. Тоді Софію Яблонську осяйнуло. Вона вже не хотіла зніматись у кіно, вона хотіла його створювати. Це й стало поштовхом до захоплення її життя—мандри світом.

Вражає те, як ця дівчина, що жила в часи, коли багато жінок не виїжджали нікуди без супроводу чоловіків, вирішила самостійно здійснити подорожі до далеких країн, де її всюди могла переслідувати небезпека. Софія була надзвичайно рішуча й впевнена, а тому її не лякали ані загрози, що чатували на невідомих землях, ані осуд суспільства. Вона чітко йшла за покликом серця, а тому взяла із собою кіноапарат і рушила в першу мандрівку—до Марокко, розповіді з якої вона опише у своїй книзі «Чар Марока» (1932).

Цей досвід неабияк надихнув 20-річну Софію й вона наважилась на другу, ще більш дивовижну подорож—навколосвітню. Дівчина обїхала весь світ: побувала в Китаї, Японії, Австралії, Сінгапурі, Новій Зеландії, у Північній Америці, на Балі, Малайських островах, на Бора-Бора, де місцеві жителі називали її Теурею, що перекладається як “червоний птах”. Усі ці мандрівки вона пізніше описала також у двох романах «З країни рижу та опію» (1936) та «Далекі обрії» (1939). Кожну свою книгу про подорожі мандрівниця надсила в Україну, де разом з творами всі могли побачити фотографії краєвидів і місцевих жителів.

Софія не ставилась до культур інших народів зверхньо через те, що вона приїхала з Європи. Вона не читала заздалегідь про країни, які збиралась відвідати, бо хотіла отримати власні враження. Своєю простотою, відкритістю, щирістю вона і подобалась багатьом.

Також Яблонська ніколи не забувала про Батьківщину. У ті часи, коли Україна не мала своєї незалежності, багато людей з усього світу вважали,

що українці й росіяни—один народ. І часто траплялось, що Софії доводилось пояснювати, що це не так. Схоже сталося і в Марокко під час бесіди із власником тамтешнього гарему. Так вона про це писала в книзі «Чар Марока»: «Я стала пояснювати йому різниці між нами та руськими, нарисувала мапу України та її сусідніх країн, щоб він краще зрозумів її положення, врешті, сказала я, що нас є біля сорока мільйонів та що Україна у півтора разів більша за Францію. Ці пояснення я знаю краще за молитву, бо частенько трапляється мені повторювати їх французам та іншим чужинцям, що нічого не знають про наше існування».

Книги Софії Яблонської полюбило багато людей в Україні. Кожну з них читали з неабияким захопленням і дивуванням. Того часу письменниця відкривала весь світ для своїх земляків, щоб ті мали змогу дізнатись про найзагадковіші частини нашої планети. Мандрівницю дуже тепло зустріли читачі на Батьківщині як першу українку, що самотужки здійснила навколосвітню подорож.

Мене надзвичайно вражає Софія Яблонська. Ця жінка не боялась своїх бажань і мрій, а слідувала за ними протягом всього свого життя. Її не лякало невідоме, не лякало занурення в пригоди, вона рішуче діяла й дивилась в обличчя своїм страхам. Софія розуміла, що тільки самостійно можна побудувати життя своєї мрії, лише самостійно можна досягти успіху, а тому вона йшла за покликом її серця. Для мене ця успішна українка і є символом вільного птаха (не дарма її так прозвали), який летить назустріч до життя з широко відкритими крилами. Софія Яблонська—це жінка, яка в ХХ ст. наважилась здійснити те, чого інші боялись, жінка, що досягла успіху всупереч усім труднощам на її дивовижному життєвому шляху.

Анастасія Бігунець

15 р., Закарпаття

Я навчаюся в десятому класі. Під час мого шкільного життя я брала участь у багатьох Всеукраїнських мовно-літературних конкурсах й олімпіадах, зі шкільних посідала призові місця. У вільний час мені подобається малювати. У малюнках я віддаю перевагу пейзажам і зображенню тварин, і загалом малювання для мене — це те, що мене заспокоює й розслабляє. Ще дуже люблю займатися рукоділлям, здебільшого в'язати, робити всілякі вироби з паперу, картону та інших підручних засобів. Також невіддільною частиною мого вільного часу є читання книжок української та світової літератури. Книги надихають мене. Я віддаю перевагу творам, які написані про реальні історії. Зараз мені хочеться ще більше розвиватися в літературній справі.

Любі читачі, надіюсь, що моя творча й мотиваційна робота про успішних людей надихне вас!

Шлях до самореалізації всупереч перепонам

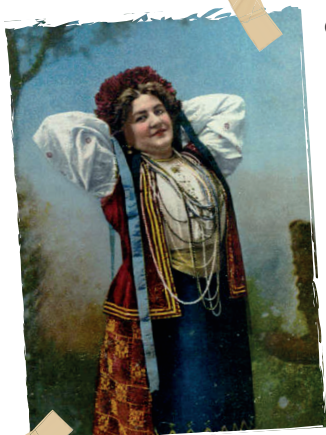
Успіх — це не підсумок мрій,
а підсумок творчої праці.

Сергій Жадан

Кожен з нас ще з раннього дитинства прагне успішності в тій чи іншій сфері життя. Залежно від наших можливостей та наполегливості ми поступово наближаємось до поставленої мети. Стаючи дорослішими, поняття успіху ми так чи інакше починаємо сприймати по-різному. Наприклад, для однієї категорії людей це успішна кар'єра, великий грошовий капітал, життя без турбот, світове визнання, а для решти — сімейні цінності: родинний затишок, здоров'я близьких, сімейні традиції і вірні друзі. Можливо, кілька десятків років тому поняття успіху взагалі відрізнялося від вищезгаданих цінностей. Адже з часом нашим уявленням та бажанням притаманно змінюватися, й розуміння успіху трансформується залежно від соціальних чинників.

Хтось може припустити, що успішні люди одні з найщасливіших осіб на цьому світі. Насамперед хочеться вірити, що так і є, адже людина досягає поставленої мети, тим самим отримує моральне задоволення та піднесення. Але хочеться зауважити, що всі успішні люди проклали довгий та тернистий шлях для досягнення мети, й успіх — це результат наполегливості, важкої праці та незламного духу волі. Успіх — це боротьба за свободу, за життя і творчу діяльність і, звичайно, за своє «я». Не існує будь-яких критеріїв, за допомогою яких можна визначити успіх людини. Він супроводжується насамперед умінням оцінювати поставлені завдання, і кожен з нас шукає ключ для їх здійснення та поступово наближається до поставленої мети.

Говорячи про успішність, слід звернути увагу на те, що багато українців з нашого історичного минулого та сьогодення досягали успіху всупереч різним життєвим перешкодам: нерозуміння з боку близьких та суспільства, важке матеріальне становище, злидні, переслідування з боку влади, арешти і ще безліч всіляких перепон. Вони досягали успіху, йдучи наперекір долі, й були прикладом того, що мрії та бажання можна здійснити всупереч різним перешкодам. Головне — наполегливість, невтомна праця і здатність гідно приймати виклики долі. Україна має тисячі, навіть більше синів та дочок, які прославили її на весь світ і продовжують про-

славляти. Звісно, кожен з них по-своєму прославив нашу Батьківщину, й виокремити лише кількох з них неможливо, адже всі вони заслуговують пошани й визнання.

Одним із прикладів незламності, наполегливості та гідного прийняття викликів долі є життєвий шлях видатної української акторки кінця XIX—початку XX ст. Марії Заньковецької (Адасовської).

Вона народилася у збіднілій дворянській сім'ї в 1854 р. Варто зазначити, що Марія мала чудовий голос, який їй передався від батька. Ще в дитинстві в неї проявився талант до співу, й Марія мріяла про велику сцену та театр. На жаль, її дитинство припало на той час, коли роль жінки в суспільстві була незначною, жінок вважали тінню чоловіка, ні на що не здатними без нього. У жінок майже не було права вибору, оскільки на той час нормою для них вважалося виконувати роль домогосподарки, турботливої мами та взагалі присвячувати себе родині.

Зрозуміло, що саме з цією проблемою зіткнулася молода дівчина, тим паче в її сім'ї професію співачки категорично засудили й назвали ганебною. Шукаючи різні шляхи для здійснення мрії, Марія одружилася з перспективним офіцером, який теж був проти того, щоб вона будувала кар'єру. Але через деякий час дівчині дивом вдалося отримати від чоловіка дозвіл на вступ до творчого колективу акторів. Згодом саме пристрасть до сцени змусила Марію зробити вирішальний крок у своєму житті: вона розлучається з чоловіком та впевнено йде до своєї мети всупереч забороні на створення нової сім'ї.

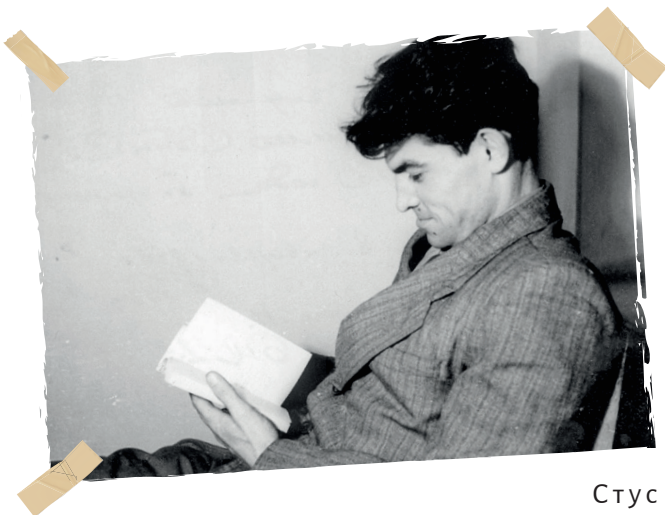
На сцені ця наполеглива жінка виступає під псевдонімом Заньковецька. Вона настільки ідеально виконувала ролі, що кожну її виставу називали неперевершеною театральною подією, а глядачі співпере-

живали разом із Марією так, як ніколи не співчували іншим театральним персонажам. Талановита акторка зіграла дуже багато ролей, кожна з яких була просто неймовірною. Особливістю її акторської гри були сценічні образи, які здавалися глибоко драматичними, народними і яскравими. До кінця свого життя Марія була віддана лише українському театрові. Її багато разів запрошували до російських професійних театрів, але кожного разу своїм гордовитим мовчанням на ці пропозиції доводила, що віддана тільки рідній землі. Марія Заньковецька визнана однією з найвідоміших жінок в історії України, а також однією з кращих актрис всієї Східної Європи!

Як бачимо, ця творча особистість довела, що всупереч осуду, нерозумінню з боку сім'ї, суспільства, стереотипам свого часу можна досягти успіху завдяки важкій праці, наполегливості, вмінню жертвувати собою заради мрії, поставлених завдань. Саме через це я обрала неймовірну історію талановитої акторки, яка навіть сьогодні своєю незламністю і самопожертвою надихає інших людей, зокрема й мене. Хоча життя Марії Заньковецької було надто драматичним, вона зробила неоціненний внесок у розвиток українського театру. Адже за її сприяння в Києві створено перший український стаціонарний театр, також вона брала участь у заснуванні в Києві Народного театру, навіть керувала Народним театром у Ніжині. Марія досягла успіху всупереч усім негараздам. Доказом цього є вищезгадані події її життя.

Ще одним уособленням мужності, незламності, працьовитості, боротьби за українську державність, любові до рідної землі є тернистий шлях одного з найактивніших та найвідоміших представників українських дисидентів—Василя Стуса.

Чому я обрала саме його історію успіху? Тому що він був активним борцем за незалежність України, свободу українського народу, а також робив усе для його розвитку й загадково помер у карцері, щоб сьогодні ми мали наші права та свободи й не забували історію творення нашої країни, пам'ятали й шанували всіх борців за суверенітет і незалежність нашої Батьківщини.

Стус навчав української мови та літератури в Горлівці, прищеплював учням любов до рідної мови, коли це здавалось неможливим. Адже в ті часи радянська влада здебільшого перешкоджала вивченню української мови, намагалася викреслити її зі шкільної програми. Але це аж ніяк не завадило талановитому вчителю підтримувати на уроках цікаву атмосферу.

Згодом Стус переїхав до Києва, вступив до аспірантури, щоб більше займатися літературною діяльністю, писати вірші. Несправедливі арешти представників української інтелігенції радянською владою Стус публічно засудив 1965 р., перебуваючи на прем'єрі фільму С. Параджанова «Тіні забутих предків». Відразу ж у залі почалися арешти присутніх. Стуса ж через боротьбу за справедливість відрахували з аспірантури. Це було першим громадсько-політичним спротивом через несправедливі переслідування української інтелігенції в СРСР. Цей протест став приводом для подальших цензурних заборон, арештів. Для геніального поета та борця за незалежність – це початок активної дисидентської діяльності й переслідування агентами.

У цей період чоловік знайшов своє єдине кохання та одружився. В цьому шлюбі народився син Дмитро. Однак сина з батьком невдовзі розлучила радянська влада.

У 1972 р. відбувся перший арешт Стуса через критику тогочасного тоталітарного режиму. Вилучено майже всі написані твори від початку його літературної діяльності. Усупереч позбавленню волі, перебуванню в таборах ця незламна унікальна особистість продовжувала писати поетичні твори. Майже всі вони були знищені, але, на щастя, декілька вдалося зберегти. Мужність і героїзм Стуса не може не надихати, оскільки він продовжував творити, навчився сумлінно працювати в період ув'язнення. Відбувши покарання, повернувся до Києва, влаштувався працювати на завод, хоча його здоров'я було слабким. І знову ж таки 1980 р. поета заарештовують, радянська влада облила його брудом й засудила на довгий термін. Сміливість поета вражає, оскільки він, перебуваючи в ув'язненні, писав листи сину, в яких давав йому різні життєві настанови, виховував його.

Василь Стус загадково помер у карцері 1985 р. Тернистий шлях цього мужнього, незламного поета вражає, ним не можна не захоплюватися. Василь Стус зацікавив мене як своєю літературною діяльністю, так і своїми рисами: самопожертвою заради всього українського народу, незламністю, хоробрістю, любов'ю до рідної землі. Він був під наглядом агентів служби безпеки, але всупереч цьому продовжував творити, займатися літературною діяльністю і йти до успіху.

Отже, успіх – це насамперед самореалізація, бажання рухатися вперед усупереч заборонам, ув'язненню, осуду, нерозумінню з боку близьких. Успіх – це результат наших старань та сумлінної праці. Багато українців досягали успіху всупереч усьому, що здавалось неможливим. Історії успішності Марії Заньковецької та Василя Стуса надихають і мотивують мене на успіх. Впевнена, що наведені особисті історії успіху мотивуватимуть й інших прагнути самореалізації, іти до своєї мети всупереч реаліям сьогодення. Зараз наша країна як ніколи потребує успішних людей. Нехай кожен із нас рухається вперед, шукає шляхи самореалізації й удосконалюється попри життєві перешкоди! Майбутнє нашої країни за нами!

#УспішніУкраїнці_проУспіх

«Свобода – це вміння сказати „ТАК” своїм ірріям. Гідність – це вміння сказати „НІ” своїм страхам.»

Святослав Вакарчук (1975),
музикант, композитор, автор текстів,
лідер гурту «Океан Ельзи», громадський діяч

«Зараз кожен, хто хоче досягти успіху, має вміти програшувати або мати в команді програшіста. Програшіст – це вже не професія. Це інструмент. Це вже як англійська мова – засіб комунікації. Це як вміти писати кульковою ручкою.»

Іван Пасічник (1989),
винахідник енергоефективних технологій, стартапер,
українець, який увійшов до списку найбільш успішних молодих
людей світу за версією видання «Forbes» (2016)

«Реальний успіх для бізнесу – це створювати цінність і продукт, який потрібен людям.»

Ярослав Ажнюк (1989),
підприємець, голова правління Petcube

Вероніка Ковтун

15 р., смт Золочів, Харківська область

Я народилася в маленькому селищі міського типу – Золочеві. У січні мені виповнилося 15 років. Точно зрозуміла у своєму віці одне: хочу зв'язати життя з творчістю. Я завжди любила щось вигадувати й записувати. У моїй голові постійно крутиться мільйон сценаріїв. Завжди захоплювалася людьми, які пишуть. Просто пишуть. Пишуть що завгодно: нариси, есе, оповідання, романи, комікси, без різниці. Мрію не просто вигадувати, а й реалізовувати свої фантазії за допомогою камери та візуальних ефектів.

Колись жінки не мали права голосу. Колись люди думали, що дівчата – це просто домогосподарки. Колись... На щастя, це було колись, а не зараз. І завдячувати цим ми повинні жінкам, які були достатньо сильними, щоб протистояти цьому. Однією з них і була українка – Наталія Кобринська. Що ж вона зробила для жіноцтва? Як їй довелося пережити? І як їй вдалося протистояти тодішнім усталеним нормам?

Наталія Кобринська: Шлях до рівноправ'я

Ще з давніх часів Україна часто потерпала від несправедливості. «Ваша мова нічого не варта», «ваша література – ніщо», «ваша історія – це просто невдала вигадка», – це слова, з якими доводилося стикатися українцям. І, на жаль, іноді доводиться стикатися й зараз. У такі часи люди повинні триматися одне за одного й працювати злагоджено. Усі люди: і чоловіки, і жінки.

Але, на жаль, крім проблем відстоювання незалежності України та її місця у світі, дівчатам доводилося стикатися з жіночою емансипацією й утиском прав. Не тільки в Україні, а й у всьому світі представниці цієї статі змушені були боротися за своє місце в суспільстві. Жінкам затикали роти: «Мовчіть», «мовчіть», «мовчіть», «ви ніхто», «ви не знаєте про що ви говорите», «ви дурні», «ви хочете вчитися? у вас же все одно нічого не вийде», «нащо вам виказувати свою думку? ви ж просто прикраси цього світу». І ось так з'явилися перші прояви фемінізму й боротьби за *рівноправ'я* жінок і чоловіків.

Так в Україні першою феміністкою була Наталія Кобринська. Вона ще з юних років зрозуміла, що доносити ідею прав жіноцтва через творчість – це її покликання. У 1884 році вона видала повість «Задля кусника хліба». Головною ідеєю було показати самостійність жінки. Тобто жінка сама має дбати про своє місце в суспільстві, а не чекати на вдале заміжжя, після чого залежати цілком і повністю від чоловіка. Становище жіноцтва, почуття власної гідності, здобуття жінкою голосу й громадянських прав – усі ці теми порушувала Наталія у своїй творчості.

За її ініціативою було створено «Товариство руських жінок». На перших зборах було проголошено ідею соборності України, праці для народу, а також піднесення становища

жінки в суспільстві. Отже, за допомогою своїх палких промов і вогню в очах вона зацікавила й залучила до своєї діяльності багато українок. Зокрема, надихнула на феміністичну діяльність дружину Михайла Грушевського — Марію Вояковську. На цьому Наталія, звісно ж, не зупинилася. Ці ідеї стали метою її життя.

Наступним кроком стало спільне з Оленою Пчілкою (за підтримки Івана Франка, який, до речі, підтримував усі починання й творчість Наталії) видання жіночого альманаху «Перший вінок». Він зібрав у собі твори аж сімнадцяти жінок-письменниць. Серед них були безпосередньо сама Олена Пчілка, Леся Українка, Ганна Барвінок, Дніпрова Чайка, Уляна Кравченко, Софія Окуневська, Анна Павлик, Михайлина Рошкевич, Ольга Франко та інші. Творчість цих мисткинь охоплювала всю територію України, адже Наталія Кобринська була палкою прихильницею ідеї єдності українських земель. В альманасі прозвучала незбагненна для багатьох людей того часу ідея жіночої університетської освіти. Праця отримала гору негативу й критики як від обурених чоловіків, так і від жінок, які не відразу зрозуміли висловлені думки. Проте альманах зіграв свою роль, допоміг жінкам зрозуміти наразі їхні можливості.

У 1893–96 роках Наталія та її видавництво «Жіноча справа» випустило три книги альманаху «Наша доля». У цих книжках було надруковано літературні твори жінок. Крім того, було висловлене звертання до уряду про дозвіл жінкам навчатися в університетах і про створення дитячих заходів (так тоді називали дитячі садочки).

Висловлюючи дійсно актуальні ідеї, Наталія Кобринська у своїх судженнях випереджала навіть своїх європейських однодумців. Ця феміністка була відома не лише на теренах України, а й за кордоном. Вона навіть долучалася до загальноєвропейських дискусій. Зокрема, обговорювала ідеї з Кларою Цеткін. Наталія писала, говорила й не боялася осуду. Вона зробила надзвичайно багато для українського жіноцтва. Однак найбільшим її доробком я вважаю те, що вона допомогла жінкам зрозуміти, що їх тогочасне життя було далеко не таким солодким, як їм здавалося, і що потрібно щось змінювати.

Навіть уявити складно, якою гордою вона була б, якби дізналася про сучасне становище жінок. І зараз з упевненістю можна сказати: «Ми більше не будемо мовчати». «Нас неможливо змусити робити щось, що нам не подобається». «Ми можемо навчатися в університетах і стати ким завгодно.» «Ми створені не просто для краси. Ми особистості.» Уявіть собі гордість жінок того часу, якщо вони дізнаються, що українка Олена Степанів стала першою у світі жінкою-офіцером. Що Україну знають у всьому світі завдяки нашим мисткиням і спортсменкам. Соломію Крушельницьку досі вважають однією з найкращих оперних співачок на планеті. Квітка Цісик, Джамала, Тіна Кароль — виступають на великій сцені й прославляють нашу країну. А жінки-військові б'ються на передовій на рівні з чоловіками. Жінки зараз — це не просто порожній звук. Жінки зараз — це лікарки, астронавтки, мисткині, акторки... Хто завгодно! Ми можемо стати ким завгодно!

І жінки, і чоловіки гідні пошани й гарного ставлення. Ми сильні. Ми вільні. Ми єдині. Ми незламні. Ми — українці й українки! І ми будемо боротися за нашу країну, як боролися в минулих століттях, тільки тепер разом. І ми обов'язково виборемо свою свободу!

Поліна Вовкула

11 р., м. Київ

Я учасниця й переможниця міжнародних і всеукраїнських олімпіад зі шкільних дисциплін. Беру участь у різноманітних творчих і мистецьких конкурсах. Додатково вивчаю англійську, польську, японську мови, роблю художній переклад творів.

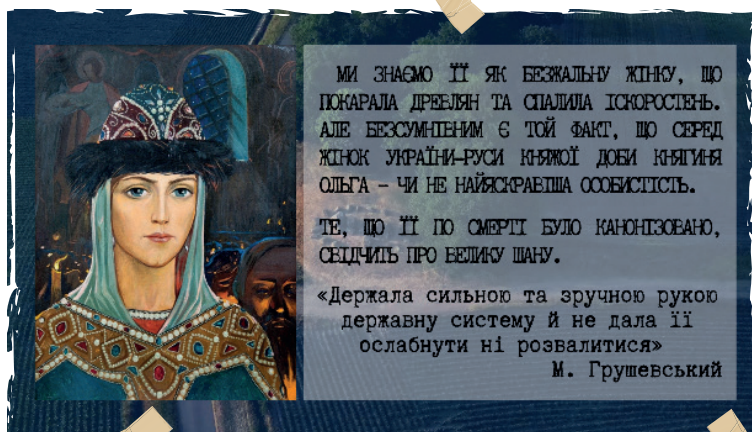
У вільний час маюю (графіка, акварель). Нещодавно перемогла в Другому Всеукраїнському конкурсі образотворчого, декоративно-ужиткового сучасного мистецтва «Ліга Талантів ART».

Моє життя пов'язане з книгами. Вони надихають мене. Щомісяця це близько 20 прочитаних книжок. Я веду свій блог в Інстаграм @polinabooksblog. У ньому описую прочитане, ділюсь цікавинками зі світу літератури. У мене вже понад 600 описів до книжок.

За можливості беру участь у фотосесіях і моделінгу.

КНЯГИНЯ ОЛЬГА – СИЛЬНА, ХАРИЗМАТИЧНА,
ОДНА ІЗ ЗОЛОТИХ СТОРІНОК НАШОЇ БАГАТОВІКОВОЇ ІСТОРІЇ

МИ ЗНАЄМО ЇЇ ЯК БЕЗЖАЛЬНУ ЖІНКУ, ЩО ПОКАРАЛА ДРЕВЛЯН ТА СПАЛИЛА ІСКОРСТЕНЬ. АЛЕ БЕЗСУМНІМНИМ Є ТОЙ ФАКТ, ЩО СЕРЕД ЖІНОК УКРАЇНИ-РУСИ КНЯЖОЇ ДОБИ КНЯГИНЯ ОЛЬГА – ЧИ НЕ НАЙЯСКРАВІША ОСОБИСТІСТЬ. ТЕ, ЩО ЇЇ ПО СМЕРТІ БУЛО КАНОНІЗОВАНО, СЕДЧИТЬ ПРО ВЕЛИКУ ШАНУ.

«Держала сильною та зручною рукою державну систему й не дала їй ослабнути ні розвалитися»

М. Грушевський

Марія Віліч

18 р., м. Київ; навчається в Канаді

Я народилась у Києві, уже три роки живу й навчаюсь у Канаді. Моя родина бере участь у житті громади українців, яких тут багато. Ми збираємось і проводимо українські свята, розмовляємо рідною мовою. Тут я дізналась про відомих українців, які емігрували після Другої світової війни до Канади й стали успішними. Їх приклад надихає.

Д. Яцик і Б. Гаврилишин – успішні українці, яких знав і поважав світ

Міжнародний аеропорт «Торонто-Пірсон» як завжди був заповнений людьми вщент. А цього листопадового ранку більше ніж звичайно, оскільки за вікном була негода, дощ із грозою, тому більшість рейсів були перенесені. Проте у ВІП-залі очікування людей було небагато. Один з них, невисокий худорлявий сивий чоловік уже похилого віку, явно за сімдесят, сидів і замислено дивився крізь великі вікна на зливу і, здавалось, думав про щось своє. Він пригадав про свою подорож у таку ж негоду, але не літаком, а кораблем, і не у Європу, як зараз, а у зворотному напрямку, сюди, до Канади. Це було дуже давно – більше п'ятдесяти років тому, але добре пам'яталось. Тоді він мандрував не першим класом, а на палубі для бідних, разом з сотнею таких само емігрантів-жебраків. Йому було тоді двадцять один рік, у нього не було нічого: ані грошей, ані роботи, у нього відібрали дім і батьківщину, родину, але була величезна віра в себе і те, що за океаном його чекає краща доля, і він все зробить для цього.

Занурившись у спогади, чоловік не звертав увагу на інших пасажирів, що були в цій залі очікування. Тому не побачив, як на нього спочатку уважно дивився, а потім неквапливо підійшов сивий чоловік приблизно його віку, можливо трохи старший, але ще дуже бадьорий, із привітним відкритим обличчям, вишукано й водночас скромно одягнений, і з приязною усмішкою спитав:

– Я не помиляюсь, Ви – пан Богдан Гаврилишин, геній економіки?

Запитання прозвучало для чоловіка в кріслі настільки неочікувано, що він не одразу зрозумів, що воно було сказано чистою українською мовою. Богдан Гаврилишин встав, простягнув руку й відповів машинально теж рідною:

– Так, це я. Ми знайомі? – і лише після відповіді усвідомив, що вочевидь перед ним його земляк, рідна людина, українець.

– Я Петро Яцик. Радий особистому знайомству. Багато про Вас чув, читав Ваші наукові праці й слухав декілька лекцій з економіки в Міжнародному інституті менеджменту в Женеві, який Ви очолювали. Вони мені допомагали в бізнесі.

Богдан Гаврилишин здивовано й водночас радісно вигукнув:

— Невже Ви той самий Петро Яцик, канадський мільйонер, про якого кажуть «українець, який відмовився бути бідним»?!

— Так, це я. — засміявся той. — Проте люди перебільшують. Мені просто, як і Вам, я думаю, вдалось реалізувати свою віру в успіх.

Економіст похитав головою:

— Я знаю, що Ви в Торонто, на моїй другій Батьківщині, уже багато років підтримуєте українську громаду. Коли я був молодим, я теж відвідував створену Вами в центрі Торонто українську крамницю книжок і товарів «Арку». Вона ще тридцять років тому була популярним місцем зустрічей емігрантів з України. Я мріяв про знайомство з Вами ще з тих часів, але переїхав спочатку навчатись, потім жити до Швейцарії.

Вони міцно потиснули один одному руки, сіли поруч. Було помітно, що обидва сивочолі поважні чоловіки схвильовані зустріччю.

Першим заговорив Петро Яцик:

— Куди Ви прямуєте?—спитав він.

— До Женеви, а потім збираюсь до України, ми заснували в Києві Міжнародний інститут менеджменту, я їм особисто опікуюсь, хочу, щоб українці вчилися господарювати. А Ви куди прямуєте?

— Я — на Батьківщину, — із щасливою усмішкою відповів Петро Яцик. — Уже не вперше, але щоразу мене це сильно хвилює. Тим більше, що цього разу я їду на визначну подію: мене запросили на Міжнародний конкурс з української мови.

— Конкурс, названий на Вашу честь, оскільки Ви є його меценатом та організатором, так, я чув про нього. Це чудова ініціатива! Я читав, що Ви пожертвували близько 16 мільйонів доларів, профінансувавши вивчення української мови, історії й культури в Гарвардському та Колумбійському університетах, а також Канадському інституті.

— Мале зроблене є завжди більше, ніж балаканина про найбільші подвиги, — скромно відповів меценат і засміявся. — Бог нагородив мене вмінням вирощувати п'ять помідорів там, де інші вирощують один. Тож я можу допомогти своїй країні! — звів до жарту розмови про свої таланти Петро Яцик. — Але,

пане Богдане, розкажіть, краще про себе. Де Ви народились? Коли переїхали до Канади? Я думаю, що це цікава історія. Ви — український емігрант — стали генієм економіки, і тепер вчите й консультуєте найбільш успішні корпорації, як заробляти гроші! Я чув, що Ви викладаєте навіть предмет «Управління країнами» для лідерів? — звернувся до співбесідника Петро Яцик.

Гаврилишин кивнув:

— Дякую за визнання моїх скромних талантів. Усе, що я зробив у житті, починав із мрії. Розповідаю молоді на лекціях про своє переконання в тому, що й надзвичайне можливе, якщо відчуєте цей стан. А народився я на Тернопільщині в 1926 році, батько займався сільським господарством, дуже заможною наша родина не була, багато працювали, тож мали землю, хороший будинок і гроші на життя. Усе змінилось з приходом більшовиків. Для нової влади мій батько був куркулем, а тому ворогом народу. Під загрозою розкуркулення, мої батьки переїжджали, переховувались, а я навчився співати з симульованим ентузіазмом пісні, присвячені славі батька Сталіна.

Коли подорослішав, уже в кінці війни, вступив до лав УПА. Справа, яку мені доручили була невелика, але для мене вона закінчилась трагічно. Ми разом із другом ходили між вагонами в одному з міст на Львівщині, пошепки агітували заарештованих радянських вояків утекти з потяга й приєднатися до УПА. Нас зловили німці й депортували до Німеччини.

Там я важко працював, трохи вчився й багато думав, як жити далі. Почув про можливість заробити гроші на лісозаготівлях у Канаді й подався за океан, де кожную вільну хвилину присвячував вивченню англійської мови. І таки вступив до університету. Це для багатьох і для мене самого було сенсацією! А як же! Уперше в історії північноамериканської держави лісоруб і біженець став студентом! Мій приклад дуже підбадьорив інших біженців, моїх знайомих. Вони казали, що мій вступ до університету — це надія для таких, як вони. Про мене написали навіть у газеті! Як про свідчення, що будь-яка людина може вирватися з бідності, — від спогадів Богдан Гаврилишин почав щасливо усміхатись.

#УспішніУкраїнці_проУспіх

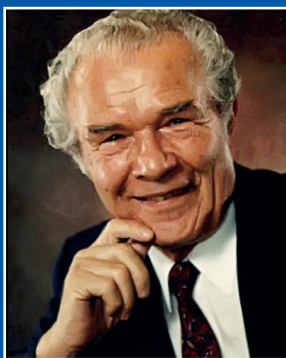
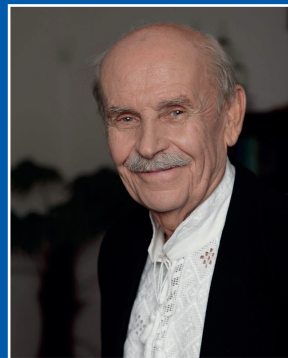

«Всі досягають успіху по-різному, але головне – вибрати собі мету в житті і наполегливо до неї йти, а вже під цю мету займатися освітою, самоосвітою і основною діяльністю. Я і сам за такими установками живу. А свідоме визначення своєї мети у мене почалося ще під час навчання в технікумі, десь в 18 років.»

Андрій Новак (1973),
український економіст, політолог, громадський діяч

«Ми [українці] могли би багато того зробити для світу, бо він загально хворий. Недуга – це коли людина не має жодної духовної цінності. Збереглися тільки матеріальні. А ми не такі.»

Богдан Гаврилішин (1926–2016),
український емігрант, економіст, меценат

«Убогий духом не може бути багатим, незважаючи на те, скільки грошей він має.»

Петро Яцик (1921–2001),
український емігрант, бізнесмен, меценат, філантроп

Його співбесідник усміхався так само і напів-жартома напівсерйозно спитав:

— А Ви, шановний, часом не пластун?

— Звісно, пластун! Ще і який! Вже понад п'ятдесят років! Колись на служіння Україні нас благословив сам Митрополит Андрей Шептицький, який приїжджав до нашого пластового табору. Пласт навчив мене бути корисним суспільству, думати не лише про себе й власні інтереси. Я навіть вважаю, що тим, що повернувся до України 1988 року й пішов на ранню пенсію з дуже цікавої й комфортабельної роботи у Швейцарії лише для того, щоб чимось прислужитися Україні — це завдяки Пласту й цій його позитивній настанові робити добро...

— А ваше дитинство де пройшло, пане Петре? Як Ви потрапили до Канади? — спитав Гаврилишин свого земляка.

— У нас схожі біографії, — відповів Яцик, — я на п'ять років старший за Вас, народився в 1921 році. Моє дитинство пройшло серед карпатських гір Львівщини. За сільськими мірками родина теж не була бідна, але у 14-річному віці я залишився без батька й був змушений опікуватися своїми братами та сестрами, молодшому з яких було лише шість місяців. Уже тоді я шукав можливості більше заробити й тому влаштувався помічником машиніста на залізниці. Я добре розбирався в техніці й міг стати механіком, але для цього треба було вступити до комсомолу. Я відмовився — не хотів мати нічого спільного з більшовиками. Потім закінчив молочарські курси й працював інспектором. Під час війни теж вступив до лав УПА. Моя робота дала мені можливість багато подорожувати краєм, удень я був інспектором, а вночі активним членом українського підпільного руху. Проте коли радянські війська в 1944 році наблизилися до Галичини, мені, як підпільнику УПА, загрожувала реальна небезпека. І тому я прийняв рішення не чекати ув'язнення до радянських таборів, а емігрувати за кордон. Я не знав, що мене там чекає, але був переконаний, що коли б зміг вижити, зробив би щось для України. Тому взяв свою торбинку і попрямував у невідоме.

Спершу я опинився у Регенсбурзі (Німеччина), де було багато українців. Працював де прийдеться на найважчій роботі. Моя мета — навчатись, вибитись

у люди. Однак я не мав і середньої освіти, тому вчився спочатку у вечірній школі, потім вступив на економічний факультет Українського технічно-господарського інституту. Я почув, що добре платять лісорубам у Канаді й подав прохання на роботу, але мені відмовили через мій стан здоров'я.

— То Ви могли стати лісорубом як я! — засміявся Богдан Гаврилишин і спитав: — Але Ви усе одно поїхали до Канади, навіть не знаючи, де будете працювати? У Вас були гроші на перший час, поки знайдете роботу?

— Коли я приїхав до Канади, у мене в кишені було цілих два долари! — засміявся Яцик і продовжив розповідь: — Перший рік я працював у ресторані, мив посуд. Перемив стільки посуду, що до кінця життя з усмішкою й задоволенням вдома мив декілька тарілок, це мені здавалось дрібницею. Проте миття посуду дало найголовніше: бажання себе довершувати, учитись... Як випала нагода й з'явилось трохи грошей, ми разом з друзями заснували українську книгарню «Арка», про яку Ви згадували, і яка існує й досі. Це був маленький успішний бізнес. Там я зустрів багато однодумців! А потім вже займався продажем меблів, заснував будівельну справу, на якій і заробив більшість статків. Я чесно вів справи, дорожив репутацією — це мені завжди допомагало. Гроші можна витратити й заробити знову, але рідко можна зробити те ж саме з хорошою репутацією, — сказав Яцик. — Ну а тепер Ви розкажіть, як Ви стали генієм економіки? — звернувся він до Гаврилишина.

Економіст відповів:

— Ви згадували про миття посуду, я теж працював у барі, коли вступив та почав учитись в університеті, — усміхнувся Гаврилишин. — А потім я здобув магістерський ступінь за фахом «інженер-механік», почав працювати й швидко дослужився до керівника, здійснив технічний винахід, який був комерційно дуже успішний, мав дуже багато вигідних пропозицій із США, але я мріяв повернутися до Європи. У 60-х рр. я став слухачем Женевського міжнародного інституту менеджменту, через пів року після закінчення мене призначили директором з навчання. А з 1966 цілих двадцять років я очолював інститут. Випускники нашого закладу працюють директорами міжнародних

підприємств, прем'єр-міністрами, керівниками урядових установ. Я завжди мріяв заснувати подібний навчальний заклад в Україні. І зараз втілюю цю мрію! Україна для мене завжди існувала, хоча б і в думках. Де б я не був, що б не робив, я завжди думав про те, що можна було б корисного зробити для неї, — сказавши це, Гаврилишин звернувся до найбільшого українського мецената. — Проте Ви, пане Петре, пішли набагато далі. Розкажіть, коли Ви стали займатись благодійністю?

— У 60-х рр. я віддав першу тисячу доларів на видання українського букваря. А далі були пожертви на українську справу й не тільки в Канаді, оскільки українці після Другої світової війни, утікаючи, як і я, від сталінських репресій, поселились на трьох континентах, я розумів, що розповідати про Україну треба не лише українцям, а й громадянам тих країн, серед яких жили наші земляки. Тому ми видавали книги не тільки українською мовою, а й перекладали їх на інші мови світу. У мене тоді виникла ідея видати «Енциклопедію українознавства». Це був великий проєкт!

— Пане Петре, Ви робите величезну справу! А як інші українці Вас в цьому підтримують?

— Знаходились ті, хто критикував, сміявся, що я викидаю гроші на вітер, але я не зважав і продовжував допомагати своєму народові. Біда тому, хто боїться чужої думки й нічого не робить. Однак у більшості українці діаспори розуміють необхідність підтримання

молодої української держави. У 1995, чотири роки тому, нами була заснована Ліга українських меценатів. Ми підтримуємо освіту, науку й культуру. Долучайтесь, Богдане Дмитровичу!

— Обов'язково, — відповів той. — До речі, за нашою приємною розмовою не тільки швидко

плинув час, а й покращилась погода. Дивіться, оголосили реєстрацію на наші літаки. Був щасливий з Вами особисто познайомитись, Петре Дмитровичу, — Гаврилишин міцно потиснув руку Яцику.

— Навзаєм! Ми з Вами обидва, — сказав він успішному землякові, — доводимо істину: життя — боротьба. Хто в цьому житті стійкіший, той і досягне більшого успіху й задоволення. Наше життя є доказом того, що перемога можлива для всіх, включно з людьми, які починають з нічого і все можуть здобути власною працею. Бажаю Вам успіху, Богдане Дмитровичу!

І ці два шановних і важливих для України чоловіки роз'їхались в різні сторони. Петро Яцик полетів до України, де був присутній на відкритті Міжнародного конкурсу української мови, названий на його честь, у листопаді 1999 року. А Богдан Гаврилишин повернувся до Женеви.

Обидва більше не бачились*.

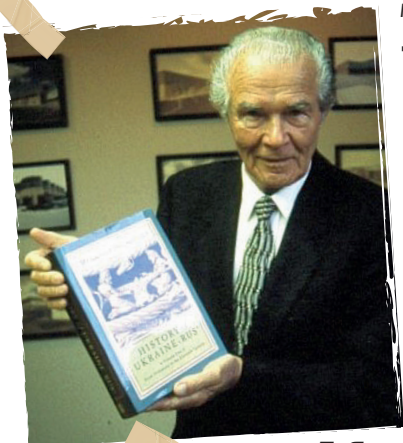
Петра Яцика не стало через два роки, 1 листопада 2001 р. Але його ім'я живе в численних добрих справах: конкурс знавців української мови, який проводиться щорічно, і учасниками якого стали тисячі українських школярів.

Богдан Гаврилишин також став визначним меценатом, започаткувавши у 2010 році Благодійний Фонд Богдана Гаврилишина. Він підтримує проєкти в освітній, культурній, економічній, екологічній та соціальній сферах, що сприятимуть вихованню нової еліти України. Його засновник пішов з життя у 2016 році. А фонд потужно працює й досі.

*Твір заснований на історичних відомостях, цитати П. Яцика й Б. Гаврилишина взяті з їх інтерв'ю та мемуарів. Але зустріч в аеропорту є уявою автора.

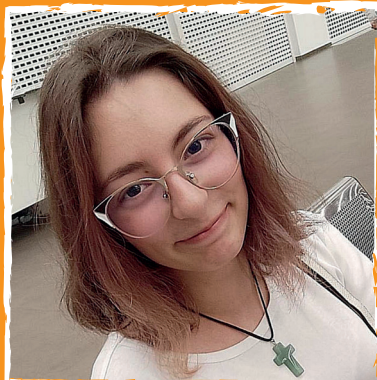

Б. Гаврилишин

П. Яцик

Ельміра Мірзагаєва

15 р., м. Дніпро

Я займаюся малюванням з дитинства, іноді пишу вірші та якісь фантастичні історії, люблю дивитися й слухати українських виконавців і блогерів. Закінчила в цьому році дев'ять класів і вступила до Дніпровського фахового коледжу технологій та дизайну на спеціальність Графічний дизайн.

Малювання для мене є великою й невіддільною частиною життя, бо з самого дитячого садочка я дуже багато малювала, і в цьому мої батьки мене завжди підтримували. Тож мрію реалізуватись саме в цьому напрямку.

Моя творча робота присвячена українському музичному гуртові, який мені дуже подобається!

Денис Драгунов

9 р., м. Київ, тимчасово в м. Брно (Чехія)

Я з дитинства захоплююсь музикою, також мені подобається малювати. У нас вдома є фортепіано й маленьким я часто просив матусю відкрити інструмент, щоб спробувати грати. Виходило не дуже вдало, бо я ще нічого не знав про ноти й вміння грати на фортепіано. У 2018 році, коли мені було майже п'ять років, матуся записала мене до Київської дитячої школи мистецтв імені Стефана Турчака й до Державної дитячої хореографічної студії українського танцю «Барвіночок». Відтоді я навчаюсь гри на фортепіано, а також народних танців.

Пишаюсь тим, що журі музичних конкурсів високо оцінило мою гру на фортепіано. Я лауреат міжнародних і національних музичних конкурсів, володар Гран-прі.

У 2019 році почалось моє навчання в гімназії біотехнологій № 177 міста Києва, а активний учасник гуртка «Журналістська майстерність» (керівниця гуртка Світлана Бартошко, членкиня НСЖ України).

Формула успіху: вірити в себе і...працювати, працювати й працювати...

Моя головна мотивація в навчанні гри на фортепіано – це моя матуся Наталія. Спочатку вона записала мене до Київської дитячої школи мистецтв імені Стефана Турчака.

Я пам'ятаю, коли був зовсім малим, підходив до фортепіано й натискав клавіші інструменту. Це був інструмент моєї матусі, адже вона в дитинстві навчалась у музичній школі.

Грати мені сподобалось – і я дуже захотів навчитись гарно виконувати п'єси. Почав із задоволенням відвідувати дитячу школу мистецтв.

У цій школі мені пощастило навчатися в талановитій вчительки, заслуженої діячки мистецтв України Маргарити Пахомової. Спочатку Маргарита Олександрівна вчила мене просто натискати ту чи іншу клавішу. Пізніше вона задавала домашні завдання: вивчити п'єсу, етюд.

Було непросто. Хотілося гратись іграшками, але потрібно й домашнє завдання виконувати! Мене надихнула матуся. Вона почала грати на фортепіано. Коли кімната наповнилася звуками чудової мелодії, я ледве не заплакав. Це був дуже зворушливий епізод у моєму житті.

Матуся дуже багато працює – вона успішна людина. І як ненька все встигає?! У неї понад 258 наукових друкованих робіт з ембріології, гістології, цитології. Є авторкою серії дитячих книжок «Чарівний мікроскоп (пригоди Дениса та його друзів)», ініціаторка створення клубу «Чарівний мікроскоп». Учасники клубу із цікавістю слухають розповіді моєї матері про органи, які всередині людського організму, про препарати, усілякі віруси.

У серії книжок про «Чарівний мікроскоп» талановита письменниця Наталія Мельник захоплює читачів розповідями про

героїв оповідання: Дениса, Артема, Максима, Варю та Ксенію. Хлопчику Денису подарували мікроскоп, який виявився чарівним, і його друзі почали дивитися в нього. Але коли Варя повертала об'єктив, то випадково зачепила червоний гвинт, який за інструкцією не можна було зачіпати. Усі герої книжки потрапили всередину препарату, в який щойно дивилися. Дуже цікаві пригоди!

Ще моя матуся співає в хорі. На 32-гу річницю проголошення незалежності України на благодійному концерті вона співала. Я з великим задоволенням слухав концерт і долучився до збору коштів для ЗСУ.

Мотивацію й натхнення отримую від наших з мамою подорожей. Ми разом побували в різних країнах: Польщі, Чехії, Данії, Італії. Матуся проводить різні зустрічі й лекції.

Перебуваючи в Братиславі, я маю можливість пограти на старовинному роялі з красивим звучанням.

У місті Байя (Угорщина) ми їздили на престижні музичні конкурси, де я брав участь й посідав перші місця. До цього міста завжди приїжджала моя вчителька Маргарита Пахомова, тому я там багато працюю.

До речі, я не тільки граю на фортепіано. За порадою матусі відвідную танцювальну школу «Барвіночок», хорову студію. Активність і творчість моєї мами мотивує мене до навчання в Гімназії біотехнологій № 177 міста Києва, у музичній і танцювальній школах, надихає до нових досягнень і перемог.

*Маргарита Пахомова,
Денис Драгунов і Наталія Мельник*

Нікіта Бабенков

16 р., м. Київ

*Я киянин, що пишається своїм містом.
Юний залізничник, який гордиться, що має
відношення до другої «залізної армії» України.*

*Мені не хочеться хизуватися своїми
досягненнями. Скажу просто: цього року дуже
добре закінчив дев'ять класів спеціалізованої
школи №185 імені Володимира Вернадського,
вступив до коледжу, про який мріяв декілька
років, є учасником МАН. Маю високі
досягнення в олімпіадах, всеукраїнських
конкурсах і ще відзнаку від Віталія Кличка.
Від болю, смутку, надії, радості пишу вірші.
Наче добре виходить.*

*Подобається створювати постери, проекти,
які підтримують, мотивують, навчають,
допомагають.*

*Чим цікавлюсь? Та багато чим:
історією, живописом, театром, хімією,
комп'ютерними розробками, графікою та
програмуванням.*

Про що мрію? Мрія зараз у всіх одна.

Щоб Перемога була наша!

А ворог хай навік поляже!

Успіх усупереч

*Коли відчай та біль пронизує наскрізь моє тіло
І здається невинно, що сонце закриє пільма,
Я крізь сльози пекучого болю до тебе лечу,
Щоб відчувти, як янгол крилатий мене обійма.*

Успіх усупереч...

Зараз я стою в Колонній залі Київської міської державної адміністрації, мені тисне руку міський голова – Віталій Кличко. Здається, що цього українця знає весь світ, а він вручає свою особисту премію мені. Квіти, фото, урочистості. Мене переповнюють емоції. Це радість і гордість за досягнуте, і хочеться всіх обіймати, щоб ділитися цим успіхом.

Усе завершилось. Виходжу на вулицю. Мій любий Хрещатик, наші каштани, моє рідне місто. Мені не хотілось заходити в метро, тому пройшовши центральною вулицею, я присів на лавочку під каштаном. Замислився – і перед очима почали пролітати події мого життя, як в якомусь фільмі.

Життя всупереч!

Нестерпний біль пронизує твоє тіло. Боляче навіть робити подих. Встаю на почіпки, щоб менше боліло, а оточення вважає, що я хвора дитина.

Садочок. Пішла носом кров. Темрява. Опритомнів. Перелякані очі вихователя, а я лежу посеред групи на килимі. Мама забирає мене, а вихователька в сльозах каже: «Невже нічого не можна зробити? Прошу, зробіть щось, щоб йому стало легше!»

Школа. Інвалідам не місце в нашому класі. Кровотеча – усі однокласники сміються з цього.

Школа-інтернат. Інваліди – розумово відсталі.

– Чому за дві помилки моєму сусіду по парті поставили 9, а мені, за дві – 6? Чому в зошиті стоїть 11, а в журналі – 6 та 5? – весь час я запитував у мами в молодшій школі.

– Головне, що ти знаєш, а не та оцінка в журналі, – відповідала мама.

— Так він дуже багато знає, чому казали, що він розумово відсталий? — із подивом сказала вчителька історії.

— Що для тебе життєвий успіх? — запитала вчителька української мови.

— Це — життя, боротьба за життя. І... залишатися живим! Усупереч усьому й всім! — не задумуючись відповів я.

Лікарі. Ваш хлопчик не доживе до трьох років.

— Ви розумієте, що 10–12 років — то максимум.

— Як, вам 16 — і ви живі?

«Хвороба — це не вирок, а унікальна можливість для досягнення високих цілей!» — мамині слова.

Богдан Ступка

По телевізору показували історичний фільм «Вогнем та мечем» польського режисера Ежи Гофмана. Після перегляду фільмів мама завжди мене запитує: «Що сподобалось? Що здивувало? Що вразило? Питання не примусило себе довго чекати.

— Чия акторська гра тебе вразила? — запитала матуся.

— Актор, який грав Богдана Хмельницького, — швидко відповів я. — Я не знаю, як його звати, але хочу побачити ще фільми за його участі.

— Богдан Ступка. Богдан Сильвестрович Ступка! — сказала мама.

— Богдан грає Богдана, — зауважив я.

— Він неймовірна людина! Геній українського театру, маестро кіно. Кращого актора театру та кіно я не знаю. Коли він грає, йому неможливо не повірити, а коли він декламує вірші, у мене повзуть мурахи по шкірі та навертаються сльози.

— Послухаймо, як він декламує, тобі сподобається, — запропонувала вона.

Мама швиденько зауглила, першим видало вірш Ліни Костенко «Крила». Натиснула на посилання. Заграла музика. З перших слів я затамував подих та завмер: неймовірний голос актора, ці паузи. Вірш закінчився, а я сидів, як заворожений, але в голові продовжував лунати голос маестро.

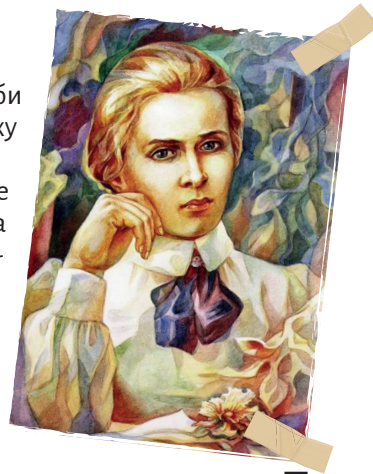
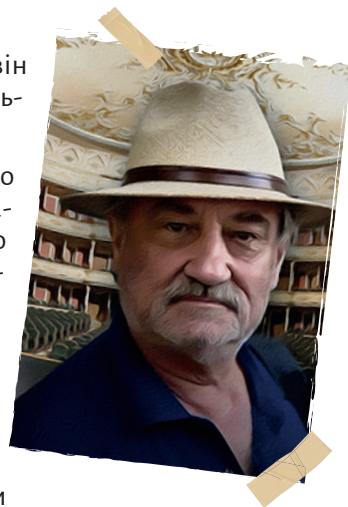
Людина нібито не літає,
А крила має,
А крила має...

Упродовж усієї ночі в моїй голові продовжував лунати оксамитовий голос Богдана Сильвестровича. Цей вірш я вивчав, але тільки зараз все відгукнулося в моєму серці... Настільки прості слова, а який глибокий мають сенс. Прокинувшись уранці, я відчув, що в мене є крила! Якесь неймовірне сила слова, що надиhaє...

Леся Українка

Прикладом боротьби за життя та досягнення успіху для мене є Леся Українка.

Уже в школі для мене відкрилась її творчість. Вона постала переді мною сильною, незламною духом людиною, а була слабосилою хворою дівчиною. Проте її поезія сповнена любові до

життя, мужністю. І здається, що Леся витримає будь-що, і навіть бурю.

«І я теж зможу!» — сказав я собі. У кожного з нас теж є частка натхнення, подібного до того, завдяки якому відома поетеса створювала свої шедеври.

Я лежав, біль не вщухав. Задрімавши, я побачив, як у великій світлій кімнаті, біля вікна, у ліжку лежить дівчинка. З її обличчя видно, що нестерпний біль сковує її тіло. Вона дивиться у вікно, усміхається сонечку, вітається з квітами та горобчиком, який заглядає у віконце. Ця дівчинка — Лариса Косач. Вона пробує повернутись та підвестись, але той нестерпний біль повертає її в ліжку. З її вуст злітає слово: «Надія! Надія...»

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна...

— Сонечко, все буде добре! Зараз біль вщухне, бо я дуже цього хочу. І тобі стане легше. От побачиш. Ти головне пиши. Твої вірші будуть надихати багатьох людей багато століть, — сказав я, обійнявши Леся. Таке видіння...такий мій неймовірний сон...якесь забуття...

Коли я прокинувся, у мене було відчуття, що я когось обіймаю. Я себе добре почував. Підвівшись, підійшов до столу, узяв лист паперу й написав свої перші чотири рядки.

Коли відчай та біль пронизує наскрізь моє тіло,
І здається невпинно, що сонце закриє пільма,
Я крізь сльози пекучого болю до тебе лечу,
Щоб відчути, як янгол крилатий мене обійма.

Київська дитяча залізниця

Коли я їхав з батьками записуватися на дитячу залізницю, відчував себе дуже тривожно. Я переживав, що мене не візьмуть, бо куди б я не приходив, коли дізнавалися, що я інвалід, зразу відмовляли. Але мене взяли, сказали, що тут усім раді.

Це було захоплення з першої хвилини. Мій майстер зміни відразу посадила мене у вагон потяга, щоб юний залізничник проїхався. І почалися найсвітліші дні мого життя. Півтора місяця я ходив на практику що-

вихідного, а тоді було вже й закриття сезону. Нагороджували найкращих юних залізничників за досягнення. Мене переповнювала гордість за цих хлопців та дівчат. І мені дуже захотілось, щоб і мене колись так нагороджували, щоб теж гордилися та надихалися моїми успіхами.

Мені настільки подобалося на дитячій залізниці, що не помічав наскільки погано я себе почуваю. Приходив та лягав, щоб стало легше, але щасливий. За дуже короткий час моє фото вже розташували на стенді «Найкращий з професії». Коли вперше на залізниці відкрили зимовий сезон, у мене брали інтерв'ю і моє фото розмістили на шпальтах газети «Київські відомості». Цікавим було навчання, яке вперше проходило дистанційно через ковід, а тоді розпочалась літня практика, яка окрилювала мене. А потім моє обрання до Ради юних залізничників.

Присвята

О залізнице моя люба!
Юнацькі роки присвячу тобі!
В любові й насназі я здобуду
Найкращу працю на сій Землі!
Мої викладачі, наставники та друзі
Для мене — ви родина назавжди!
І знаю: по життєвій смузі
Крокуємо ми разом до мети.
І от стою я перед Вами
З надією на сходинку нову зійти.
І вірю, що здійсниться моя мрія
У нашій праці щастя віднайти!

Стою на урочистій лінійці, а напередодні я втратив свідомість і був непритомний майже п'ять годин. У формі... Мені здається, усім личить форма, але вигляд не дуже здоровий, на жаль. В очах темніє, але я стою. І от називають мене. Я роблю крок в бік керівництва Укрзалізниці, що вручає дипломи й подарунки. І якась сила за моєю спиною наповнює мене здоров'ям. Мрія, що втілилась в життя, окрилила мене... Виявилось, що і я крила маю...

Війна. Укрзалізниця всіх евакуює безплатно. Вибухи, від яких вагони лягають на бік, провідники рятують пасажирів. Залізниця та залізничники стали другою армією. А мої віра й сила в тому, що я залізничник, хоч юний, але залізничник. І це теж мій вагомий внесок у майбутню Перемогу.

Мені приходять смс від голови Ради юних залізничників, у якому повідомляють, що мене виключають з Ради, бо я не в місті й не ходжу на залізницю. Я намагався пояснити, що я виїхав з країни через погіршення стану здоров'я, що в найтяжчий час для міста я був, і лишень в травні, коли вже практично не міг вставати з ліжка взагалі, був змушений виїхати. Крила відрубали... Їх не стало...

Щоб повернутись додому, необхідні були гроші. Мама бралась за будь-яку роботу, щоб заробити на існування. Я пішов працювати вночі на рецепцію в готелі, щоб допомогти мамі.

Я розмірковував над різними проєктами, оформлював їх та відправляв керівництву дитячої залізниці. І вони знаходили відгук та підтримку, майже всі втілювались у життя. І крила повернулись... Але я став іншим...певно, більш дорослим...

Мамині слова:

**«Хвороба—це не вирок,
а унікальна можливість
для досягнення високих цілей!»**

Хтось казав, що я розумово відсталий, що інваліди не можуть добре навчатись. Але я крок за кроком ішов назустріч долі й просто жив, просто втілював у життя свої творчі задуми. Лікарі заборонили ходити, а я, лежачи, працював і надсилав свої роботи на конкурси. Чим гірше мені було, тим більше я створював відео та постерів, а також різних проєктів, щоб ніхто не здогадався, наскільки мені погано.

Кожна перемога в олімпіадах, всеукраїнських конкурсах давали мені сили навчатись і творити далі. Дев'ять класів я закінчив з відзнакою, є найкращим учнем школи, лауреатом премії київського міського голови за особливі досягнення молоді в розбудові столиці України — міста-героя Києва у 2023 році.

У головному управлінні Укрзалізниці при вході висять плакати з моїми віршами. В окопах та бліндажах на передовій теж є плакати з моїми віршами. Мою «Пошану» вручають нашим захисникам.

Епілог

Я подивився на годинник, пройшло десять хвилин. Усього десять хвилин. Частина мого життя пролетіла в спогадах за якихось 10 хвилин.

І чомусь мені згадались слова єпископа Севастьяна: «Нікіто, треба робити, щоб не шкодувати, що чогось не зробив!»

— Дякую, отче, за ці слова та підтримку! — промовив я про себе з усмішкою. — Треба робити проєкт «Дерево пам'яті».

Людина нібито не літає,
А крила має,
А крила має...

«Успіх – це самореалізація і перемога над собою. Це коли твоє життя і думтя залишає позитивний слід на Землі. Коли завдяки твоїм зусиллям вдається змінити життя людей.»

Мирослава Гонгадзе (1972),
журналістка, юристка

«Успіх – це реалізація мрії. Це коли ти досягаєш поставленої мрії та сміливо ставиш перед собою наступну, важчу й цікавішу. Отримуєш насолоду не тільки від результату, а й від процесу. Бо нема нічого важчого та приємнішого ніж творча робота.»

Юрій Журавель (1972),
музикант, лідер та вокаліст гурту «От Вінта!», художник,
аніматор, актор і сценарист

«Успіх – це реалізація моїх цінностей. Я визначила, що важливо для мене, і це не матеріальні речі, а свобода, творчість, можливість бути вільною для того, адо від того, радіти тому, що я роблю.»

Тетяна Жданова (1973),
засновниця агентства Brandhouse, маркетолог, авторка
книги «Сенс життя та його маркетинг»

Вікторія Микитенко

15 р., м. Гайсин (Вінничина)

Я навчаюсь в 11 класі, займаюся вивченням англійської мови. Відвідувала гурток народної хореографії, гурток туризму. Люблю природу, тварин, подорожувати та фотографувати. Мрію здобути вищу освіту, працювати в Україні, побачити інші країни. Але найголовніша мрія — наша Перемога.

Роман Ратушний — так мало і так багато...

Моя розповідь — про успішного українця сучасності, громадського діяча, активіста, який захищав Протасів Яр, журналіста, добровольця 93-ї бригади «Холодний Яр» із псевдо Сенека.

Роман народився 5 липня 1997 року в сім'ї Тараса Ратушного — активіста руху «Збережи старий Київ» та письменниці й журналістки Світлани Поваляєвої. У 2012 році вступив до фінансово-правового коледжу, отримав вищу юридичну освіту. Коли почалася Революція гідності, Роману було лише 15, і він був одним із перших її учасників. 30 листопада його разом з іншими студентами побив «Беркут».

Юнак боровся проти незаконних забудов, корупції, міліцейського (до реформи української поліції) свавілля, брав участь у різних протестах. У 2018 році очолив ініціативу «Захистимо Протасів Яр», а у 2019 — ГО «Захистимо Протасів Яр», де Роман боровся за збереження зеленої зони в центрі Києва. Після повномасштабного вторгнення окупантів хлопець став добровольцем до лав Сил оборони України, створив підрозділ «Протасового Яру». Спочатку захищав Київ, потім брав участь у деокупації Сумської області. Згодом вступив до розвідувального батальйону 93 бригади «Холодний Яр», воював під псевдо Сенека, загинув 9 червня 2022 року в Ізюмському районі Харківської області. «Це одна з найболючіших втрат», — згадують побратими.

Про Романа написали найпопулярніші газети й журнали світу, на його честь перейменували вулицю Волгоградську, засновано іменну премію (ініціатор Вахтанг Кіпіані) для молодих

авторів за публікації про історію Києва, створено преміальний фонд імені Романа Ратушного для підвищення гонорарів за репортажі про тих, хто бере участь у російсько-українській війні на боці України. Про нього згадала президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн у своїй промові на конференції з відбудови України у м. Лугано, Швейцарія.

Роман заповів фінансово підтримувати музей Шевченка, Національну капелу бандуристів ім. Г. Майбороди, видання «Історична правда» й «Новинарня».

І найголовніше: Протасів Яр буде жити. Київська міська рада підтримала рішення про створення ландшафтного заказника на території Протасового Яру, який буде створений на обох схилах яру. Це доказ того, що Романова боротьба, його численні суди з недобросовісними забудовниками були не марними. 27 травня 2023 року в Протасовому Яру розпочався фестиваль, який триватиме до 3 вересня. Тут відбуваються різні заходи, які популяризують правозахисні ініціативи, нашу історію, мистецтво, а також фестиваль благодійний – кошти витрачатимуть для потреб ЗСУ.

Роман Ратушний зробив дуже багато за своє коротке життя. Він не боявся погроз і ворогів, не сумнівався у своїх однодумцях, батьках, не сумнівався у тому, що правда завжди перемагає. Його справа продовжується, його мрії здійснилися. А я мрію, щоб про Романа написали книгу й зняли фільм. А назва вже є: «Так мало і так багато...». Адже так багато зробити, потрібне ціле життя, а Роману було відміряно так мало. Це історія успіху всупереч. Усупереч молодості, усупереч відсутності досвіду, усупереч страху і ще багато усупереч.

Бережімо пам'ять про Романа Ратушного!

«Чим більше росіян ми вб'ємо зараз, тим менше росіян доведеться вбивати нашими дітьми», – одна з цитат Романа.

«Ми становились як організація завдяки йому. Попри цю важку втрату ми продовжили справу Романа...» (друзі Романа з організації).

«Роман брав участь у всіх акціях, де йшлося про боротьбу за справедливість» (Марина Хромих, громадська активістка).

«Він надихав. Я вірив, що в нього велике політичне майбутнє...» (Денис Казанський, журналіст).

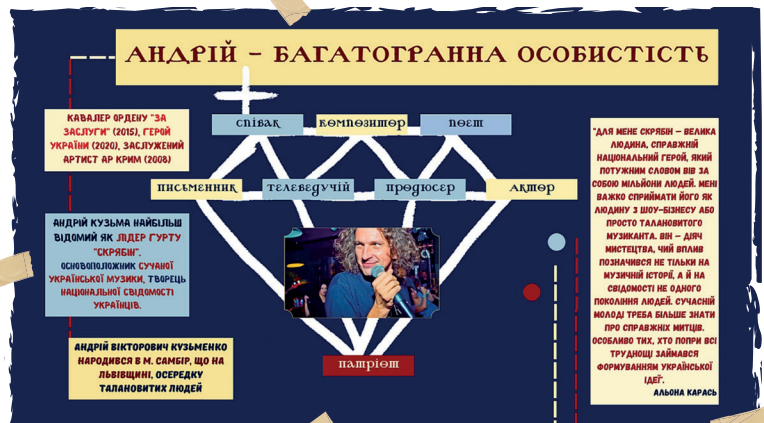

Циганкова Марина

16 р., м. Кам'янське
(Дніпропетровщина)

Мені 16 років. У вільний час люблю читати соціально-психологічні новели й пригодницькі романи. Знедавна почала цікавитись історією, мені подобаються історичні фільми та серіали. Люблю викликати в людей усмішку, використовуючи свої творчі навички, допомагати близьким і робити для них приємні речі. Останнім часом підкорюю кулінарію.

Тема моєї презентації «Життєвий і творчий шлях Андрія Кузьменка». Це дійсно була успішна людина... і так, інколи його успіх був саме у супереч. Цей чоловік мав неабияку силу волі, завзятий характер, рішучі дії й вислови. Хоча він неодноразово піддавався критиці, але продовжував творити, підтримувати хлопців на фронті, підбадьорювати молодь і показувати неабиякий приклад гідної поведінки в житті.

Ілля Глущенко

17 р. Донецчина; тимчасово в Черкасах

Я з Донецчини. Навчаюсь у «Краматорському фаховому коледжі промисловості, інформаційних технологій та бізнесу» на спеціальності Інженерія програмного забезпечення. Обрав цю професію, бо цікавлюся іграми та інформаційними технологіями. Активно беру участь в олімпіадах і соціальних заходах. Моє хобі – фотографування, ігри.

У моїй презентації описані життєвий і творчий шлях відомого майстра тату Сергія Мазура.

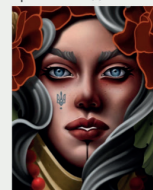
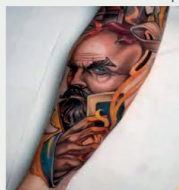

ВІДОМІ УКРАЇНЦІ СУЧАСНОСТІ

СЕРГІЙ МАЗУР-ТАТУ МАЙСТЕР

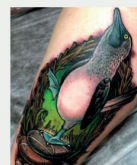
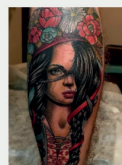
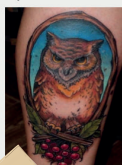
ЩО ЗМІНИЛОСЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ?

- Зі слів самого Сергія нічого в плані роботи не змінилося, тільки потік клієнтів став менший, бо багато людей виїхали за межі країни. Раніше до Мазура на сеанси приїждило багато людей, навіть із закордону, але зараз їх стало набагато менше. Також з початку повномасштабної війни майстер розробив декілька патріотичних дизайнів:

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ

- Навчався на програміста, але за крок від отримання диплома познайомився з татуванням, що дало початок у вивченні академічного малюнка та майстерності татування. Серйозно ж татуванням почав займатись у 2015 році, коли це не було так розвинуто, і навіть обладнання було важко дістати, але це його не зупинило.
- Перші роботи:

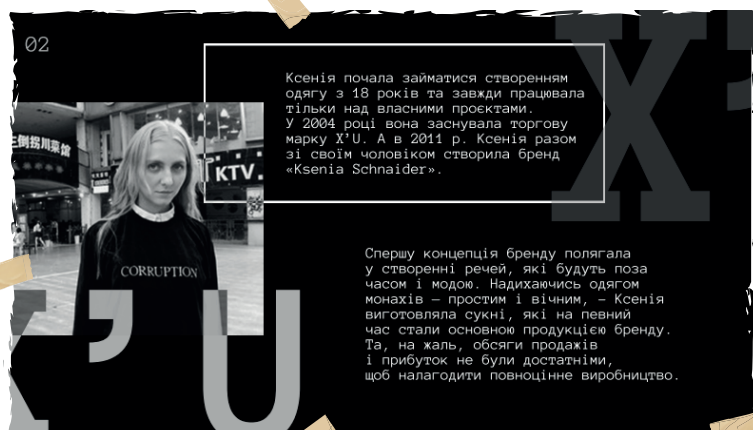

Анастасія Станіславова

17 р., м. Дніпро

Я закінчила школу № 99 зі срібною медаллю, 12 років займалась творчістю в Центрі позашкільної роботи № 1 міста Дніпра. З дев'яти років займалась традиційною українською вишивкою під керівництвом членкині Національної спілки майстрів народного мистецтва України Світлани Макаренко. Мої роботи з вишивки неодноразово були високо оцінені на міжнародних, всеукраїнських, обласних та міських виставках і конкурсах. Також я є палкою прихильницею українського традиційного й сучасного мистецтва. Наразі є студенткою Київського національного університету ім. Тараса Шевченка! А ще у 2021 році отримала стипендію міського голови активній молоді Дніпра імені Олександра Поля.

Зміст

Валерія Стальніченко	7	Орест Рибалка	39
Катерина Дмитренко	11	Максим Брежнєв	41
Ярина Поправа.....	12	Олег Мітін	43
Євгенія Головня	13	Кіріл Яценко	44
Ілона Шемчук.....	15	Мирослава Сокоринська	47
Максим Смовський	16	Діана Здебська.....	50
Вікторія Стельмах	17	Дар'я Близнюк.....	54
Марія Сахно	19	Анастасія Бігунець	57
Лілія Джемесюк	20	Вероніка Ковтун.....	61
Катерина Козакова	22	Поліна Вовкула.....	63
Катерина Калачинська	26	Марія Віліч	64
Дарина Католик	29	Ельміра Мірзагаєва	69
Денис Харченко.....	30	Денис Драгунов	70
Владислав Кінзера	31	Нікіта Бабенков	72
Олександр Штільгойз	32	Вікторія Микитенко	77
Іляна Афім'їна	34	Марина Циганкова.....	79
Поліна Черєвкова	35	Ілля Глущенко	80
Богдан Попадюк	36	Анастасія Станіславова.....	81
Агнешка Мокшицька.....	37		
Валерій Наказненко.....	38		